

สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

ศึกษาผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรไชยจำกัต์ ระหว่างปี 2522-2526

โดย

นายอภิรักษ์ พิงแสงาม

T097177

ปัญหาพิเศษนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต

ภาควิชาบริหารธุรกิจเกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง

**ปพ.
0257ค
2524 พ.ศ. 2527**

เลขหมู่.....
เลขทะเบียน.....
วันเดือนปี.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง
ภาควิชาบริหารธุรกิจเกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร

ปัญหาพิเศษของ

นายอภิรักษ์ พิศแสงงาม

เรื่อง

ศึกษาผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรโพนางจำเริญ ระหว่างปี 2522-2526
ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร วท.บ. (บริหารธุรกิจเกษตร)
เมื่อวันที่ กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2527

อาจารย์ที่ปรึกษาปัญหาพิเศษ

( ) ( )
(นายสุชาติ ศรีสุข) (นายสมชาย)

กรรมการปัญหาพิเศษ

( ) ( )
(นายธีระชัย) (นายธีระชัย)

หัวหน้าภาควิชา

( ) ( )
(นายบรรณ) (สวัสดิ์ โนน้อย)

รพ.
๑๕๗๕
๒๕๒๗

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำนำ

ในการศึกษาเฉพาะกรณีของสหกรณ์การเกษตรไชยาจำกัด เกี่ยวกับการดำเนินงานระหว่าง พ.ศ. 2522-2526 นั้น ข้าพเจ้าได้รับความรู้เพิ่มเติมขึ้นอย่างมากมาย อีกทั้งยังได้สัมผัสชีวิตของชาวชนบทได้อย่างแท้จริง ถึงแม้ว่าจะเป็นระยะเวลาอันสั้นก็ตาม และเป็นผลให้ข้าพเจ้ามีแนวความคิดต่อไปว่าในการที่จะเข้ามาศึกษาให้ได้ผลเร็วขึ้นนั้น จะต้องค้นหาสาเหตุและความต้องการในท้องถิ่นนั้นก่อน เพื่อที่จะวางแผนการดำเนินงานและแนวนโยบายให้ถูกต้องตรงเป้าหมาย เพราะฉะนั้นจะต้องประกอบไปด้วยผู้มีความรู้ ความสามารถในการดำเนินงานสหกรณ์ ในการที่จะดำเนินงานให้สหกรณ์บรรลุผลสำเร็จดังที่ตั้งใจไว้ต่อไป

ในการศึกษาครั้งนี้จะเป็นผลสำเร็จออกมาดังที่ตั้งใจ ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณท่านอาจารย์ เสาวรีย์ ตะโพนทอง และอาจารย์ วิเชษฐ์ มณีรัตน์ ซึ่งเป็นผู้แนะนำในทุกๆ ด้าน อีกทั้งขอขอบพระคุณ สหกรณ์อำเภอไชยา คือ คุณวิทยา เอียดสกุล และพนักงานสหกรณ์ไชยาทุกคน ที่ได้ช่วยเหลือให้ความสะดวกเกี่ยวกับข้อมูลต่างๆ สำหรับความผิดพลาดที่อาจจะเกิดขึ้นนั้นข้าพเจ้าขออภัยไว้ เพื่อปรับปรุงแก้ไขในฉบับต่อไป

อภิรักษ์ พิศแสงงาม

ธันวาคม 2527

สารบัญ

บทที่	หัวข้อ	หน้า
1.	ข้อความทั่วไป	1
	ความสำคัญของการศึกษา	4
	วัตถุประสงค์ของการศึกษา	8
	วิธีการศึกษา	9
	นิยามศัพท์ที่ใช้	10
	ขอบเขตของการศึกษา	10
	ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	12
2.	สภาพทั่วไปของอำเภอไชยา	13
	ข้อมูลทั่วไป	13
	สภาพทางเศรษฐกิจ	14
	สภาพทางสังคม	16
3.	ประวัติสหกรณ์การเกษตรไชยา จำกัด	19
	ระยะแรกตั้ง	19
	โครงสร้างทั่วไปของสหกรณ์การเกษตรไชยา จำกัด	21
4.	วิเคราะห์การดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรไชยา จำกัด	22
	อัตราส่วนทุนหมุนเวียน	42
	อัตราส่วนการหมุนเวียนของสินทรัพย์ทั้งสิ้น	42
	อัตราส่วนที่ใช้วัดสมรรถภาพในการหาผลตอบแทนหรือกำไร	45
5.	สรุปปัญหาและขอเสนอแนะ	52
	บรรณานุกรม	55

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
4.1	เปรียบเทียบความก้าวหน้าของการดำเนินงานของสหกรณ์ 2522-2526	23
4.2	แสดงทุนดำเนินงานของสหกรณ์ พ.ศ. 2522-2526	25
4.3	แสดงแหล่งเงินทุนของสหกรณ์ 2522-2526	27
4.4	ปริมาณเงินให้สมาชิกกู้แยกตามประเภทปี 2522-2526	28
4.5	แสดงการจำแนกความมุ่งหมายแห่งเงินทุนระยะสั้น	30
4.6	แสดงการจำแนกความมุ่งหมายแห่งเงินทุนระยะปานกลาง	31
4.7	แสดงการฝากเงินของสมาชิกสหกรณ์แยกตามประเภทปี 2522-2526	32
4.8	แสดงธุรกิจการซื้อของสหกรณ์ ปี 2522-2526	34
4.9	แสดงธุรกิจการขายของสหกรณ์ ปี 2522-2526	36
4.10	แสดงรายได้ของสหกรณ์แยกตามประเภทปี 2522 - 2526	37
4.11	แสดงรายจ่ายของสหกรณ์ แยกตามประเภทปี 2522-2526	39
4.12	แสดงรายได้ รายจ่าย กำไรสุทธิ ปี: 2522 - 2526	40
4.13	แสดงอัตราสถาบันหมุนเวียนของสหกรณ์ ปี 2522-2526	43
4.14	แสดงอัตรามูลของทรัพย์สินทั้งสิ้นปี 2522 - 2526	44
4.15	แสดงอัตรามูลตอบแทนต่อสินทรัพย์ของสหกรณ์ 2522-2526	46
4.16	แสดงอัตราสถาบันกำไรสุทธิของสหกรณ์ ปี 2522 - 2526	48
4.17	แสดงอัตรามูลตอบแทนต่อส่วนของทุนของสหกรณ์ 2522-2526	49
4.18	แสดงอัตราสถาบันหนี้สินทั้งสิ้นของสหกรณ์ ปี 2522-2526	51

สารบัญภาพประกอบ

ภาพที่		หน้า
1	แผนที่สังเขปอำเภอไชยา	18
2	กราฟแสดงทุนดำเนินงานของสหกรณ์ 2522-2526	26
3	กราฟแสดงอัตราสถาบันเฉลี่ยปริมาณเงินให้สมาชิกกู้ปี 2522-2526	29

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
4	กราฟแสดงเปอร์เซ็นต์เงินฝากของสหกรณ์ปี 2522-2526	33
5	กราฟแสดงธุรกิจการซื้อของสหกรณ์ปี 2522-2526	35
6	แสดงอัตราส่วนรายได้เฉลี่ยเป็นร้อยละของธุรกิจต่าง ๆ ปี 2522-2526	38
7	ตารางแสดงกษนิรายได้ รายจ่าย กำไรสุทธิ เมื่อกิจปี 2522 เป็นปีฐาน	41

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1
ข้อความทั่วไป

ในปัจจุบันปรากฏว่าประชาชนพลเมืองของประเทศด้อยพัฒนา และกำลังพัฒนา
อย่างประเทศไทยเรามีประชากรส่วนใหญ่เป็นสาวชนบท และมีอาชีพเกษตรกรรม ซึ่ง-
เป็นผู้มีฐานะค้ำทางเศรษฐกิจ การศึกษา และสังคม อีกทั้งได้รับความเดือดร้อนในเรื่อง
การครองชีพ หรือการดำรงชีวิตประจำวันมาก เพราะว่าสินค้าและเครื่องอุปโภคบริโภค
เช่น อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค ของใช้ประจำวัน และเครื่องก่อสร้างมีราคาสูง
ขึ้นทำให้เกิดความอดอยาก และเดือดร้อนทั่วไป ปรากฏการณ์เหล่านี้เป็นผลมาจากการแสวง
หากำไรของพ่อค้าคนกลาง หากไม่มีการแก้ไขโดยรีบด่วน และถูกต้องก็จะเป็นผลกระทบ
กระเทือนต่อระบบเศรษฐกิจและความมั่นคงของชาติเป็นอย่างมาก จึงเป็นภาระของรัฐบาล
ที่จะต้องแก้ไขให้ประชาชนอยู่ดีกินดี มีการศึกษา และมีพละนาถยัสภุมรณคือน เป็นรากฐาน
ของสิ่งจะนำมาซึ่งความเจริญก้าวหน้า ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ และสังคม

คำตอบที่ดีที่สุดสำหรับการแก้ไขปัญหาลักษณะดังกล่าวก็คือ การแก้ปัญหา-
โดยวิธีทางสหกรณ์ เพราะสหกรณ์มีได้มุ่งดำเนินการ เพื่อแสวงหากำไรอย่างพ่อค้าหรือ
เอกชนทั่วไป แต่มุ่งดำเนินการเพื่ออำนวยประโยชน์ให้แก่สมาชิกเป็นหลัก เพราะฉะนั้นจึง
ควรได้มีการแก้ไขปรับปรุง และส่งเสริมการสหกรณ์ให้เจริญก้าวหน้าและขยายออกไปอีก
ทั้งทางด้านสหกรณ์ผู้ผลิต และสหกรณ์ผู้บริโภค โดยที่สหกรณ์ผู้ผลิตเป็นผู้รับผิดชอบด้านการ
ผลิตสินค้าที่ตลาดต้องการ และสหกรณ์ผู้บริโภคเป็นผู้นำสินค้า และสิ่งของเครื่องใช้ที่จำ-
เป็นเป็นผู้รับผิดชอบออกจำหน่ายในราคายุติธรรม เพื่อสหกรณ์ผู้ผลิต และสหกรณ์ผู้บริโภคสามารถ
ที่จะสร้างความสัมพันธ์กันให้ครบวงจร และก็จะสามารถแก้ไขหาเศรษฐกิจ และสังคม ของ
ชุมชนชนต่าง ๆ ได้ แต่ก่อนที่จะนำวิธีการสหกรณ์เข้าไปแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจและสังคมได้นั้น
ควรจะต้องมีการพิจารณาอย่างรอบคอบเสียก่อนว่าจะทำได้หรือไม่ จะทำอย่างไร

สำหรับเหตุการณ์ปัจจุบันของประเทศไทย วิธีการสหกรณ์จะแก้ปัญหากำไรการค้า-
ชีพได้เมื่อ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. ประชาชนหันมาสนับสนุนกิจการสหกรณ์อย่างจริงจัง โดยไม่เห็นแก่ความ สะทวกละเล็ก ๆ น้อย ๆ จากพ่อค้า
2. ขยาย และจัดตั้งร้านสหกรณ์หรือสาขาร้านสหกรณ์ให้กระจายไปยังย่าน ชุมชนทั่วไป เพื่อให้ประชาชนสามารถจัดซื้อสินค้าจากร้านสหกรณ์ได้
3. สหกรณ์ควรร่วมมือกันสั่งซื้อสินค้าจำนวนมาก ๆ เพื่อให้สินค้าได้ในราคา ถูกและจำหน่ายได้ในราคาถูก ทางที่ดีแล้วต้องมีสหกรณ์ขายส่ง หรือสหกรณ์ผู้บริโภค ขึ้น มา สำหรับตัวแทนในการจัดหาและจำหน่ายสินค้าให้สมาชิก
4. สหกรณ์ควรมีนโยบายระยะยาวที่จะผลิตสินค้าของตนเองขึ้นมา โดยให้ สหกรณ์ขายส่ง
5. ปรับปรุงและส่งเสริมสหกรณ์ผู้ผลิตให้เข้มแข็งขึ้น
6. จัดให้มีการประสานงานกันอย่างใกล้ชิดระหว่างสหกรณ์ผู้ผลิต และสหกรณ์ ผู้บริโภค
7. รัฐบาลควรให้การสนับสนุนกิจการสหกรณ์อย่างจริงจัง หนึ่งค้ำนนโยบาย ด้านการเงิน ด้านการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่และด้านประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ
8. รัฐบาลจะต้องให้อำนาจแก่สหกรณ์ในการส่งสินค้าเข้า และสินค้าออกได้บาง อย่าง และให้อำนาจแก่สหกรณ์ในการเป็นตัวแทนการค้าในกิจการต่าง ๆ ที่สหกรณ์ที่มีอยู่
9. ดำเนินการเผยแพร่ความรู้ และข่าวสารการสหกรณ์ให้ประชาชนทั่วไป ได้ทราบว่า สหกรณ์คืออะไร มีประโยชน์อย่างไรมีวิธีการดำเนินการ และบริหารงาน อย่างไร และที่สำคัญคือสหกรณ์จะช่วยแก้ปัญหาเศรษฐกิจ และสังคมได้อย่างไรบ้าง

อย่างไรก็ตามสหกรณ์ก็ต้องมีการวางแผนการดำเนินงานชั้นต่าง ๆ เพื่อให้ได้ ผลอย่างจริงจังทั้งในระยะสั้นและระยะยาว สิ่งที่จะเป็นปัญหาตามมาให้คิดกันในขณะนี้คือ ต้องวางแผนไว้เพื่อที่จะแก้ไขอุปสรรคในการดำเนินงาน อันอาจเกิดขึ้นมาได้เนื่องจาก

1. การขาดแคลนผู้ที่มีความรู้ความสามารถดำเนินงาน
2. ขาดแคลนเงินทุนที่จะประกอบการ และขยายกิจการ
3. หาทำเลการค้า หรือสถานที่ตั้งที่เหมาะสมไม่ได้หรือได้ แต่ราคาแพง

4. กรรมการและเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ไม่มีความรู้ด้านการบริหารธุรกิจ และดำเนินงานสหกรณ์

5. ไม่ได้รับการสนับสนุนอย่างจริงจังจากหน่วยงานของรัฐบาล

6. ขาดการรวมกำลังกัน ที่จะต่อสู้อิทธิพลของพ่อค้า

7. กรรมการและเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์อาจจะทำงานเพื่อประโยชน์ส่วนตัว

และคณะจะนำผลเสียสู่สหกรณ์

8. สหกรณ์ดำเนินธุรกิจอย่างตรงไปตรงมา และรักษาระเบียบวินัยของประเทศไทยทุกอย่าง ย่อมเสียเปรียบเอกชนในการดำเนินงาน หลายประการ

9. สหกรณ์ได้ดำเนินกิจการโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการหรือคนหมู่มาก ย่อมมีความล่าช้า

ดังนั้น การแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้ถูกจุด ควรจะเป็นดังนี้

1. รัฐบาลจะต้องให้การสนับสนุน หรือให้ความช่วยเหลืออย่างจริงจังในเรื่องต่าง ๆ เช่น จัดหาเงินทุนให้กู้ยืมในอัตราดอกเบี้ยต่ำให้หน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐบาล ซื้อสินค้าจากสหกรณ์ อำนวยความสะดวกในการทำการค้าระหว่างประเทศ สนับสนุนในการสร้างโรงงานผลิตสินค้า เครื่องอุปโภคบริโภค วัสดุก่อสร้าง ตลอดจนมีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายสหกรณ์ ให้เหมาะสมกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ด้วยและนอกจากนั้นแล้วสิ่งใดที่รัฐได้มอบให้สหกรณ์ดำเนินการไปแล้ว ไม่ควรสนับสนุนเอกชนผลิตอย่างเดียวกันมาแข่งขัน

2. ในด้านการขาดแคลนกำลังคน และเจ้าหน้าที่นั้นควรมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมส่งเสริมสหกรณ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สันนิบาตรสหกรณ์แห่งประเทศไทย และชุมนุมสหกรณ์ต่าง ๆ ควรจะต้องหาทางแก้ไขปรับปรุง ร่วมกันภายใต้ความช่วยเหลือของรัฐบาล

3. จัดให้มีการวางแผนร่วมกันอย่างใกล้ชิด ระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งฝ่ายผลิต ฝ่ายจัดหา ฝ่ายจำหน่าย และฝ่ายฝึกอบรม โดยมีสันนิบาตรสหกรณ์แห่งประเทศไทยเป็นผู้ประสานงาน

4. ให้มีคณะทำงานคณะหนึ่ง ประกอบด้วยหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องสำหรับดำเนินงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งสำหรับทำการศึกษา โครงการดำเนินการวางแผนระยะยาว และประเมินผลเพื่อให้งีการไปด้วยดียิ่งขึ้น พร้อมทั้งเสนอให้รัฐบาลทราบ เกี่ยวกับอุปสรรคและหาแนวทางปรับปรุง และแก้ไข

สหกรณ์การเกษตรไชยาจำกัด ก็ได้เกิดขึ้นมาตามนโยบายของรัฐบาล ในการแก้ไขปัญหาทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรอำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยได้ควบสหกรณ์หาทุนไม่จำกัดสินไช้ 17 สหกรณ์เข้าด้วยกันเป็นสหกรณ์การเกษตรไชยาจำกัด ตั้งแต่ พ.ศ. 2511 เป็นต้นมา

ความสำคัญของการศึกษา

การสหกรณ์ในประเทศไทยโดยย่าวตัวเป็นอย่างมากตั้งแต่ระยะเริ่มแรกมากกว่า 65 ปี แล้วกิจกรรมสหกรณ์ได้มีมากขึ้นโดยระยะแรกได้จัดตั้งเป็นสหกรณ์หาทุนมาก่อนแล้วต่อมาได้มีการขยายการจัดตั้งเป็นสหกรณ์รูปอื่น ๆ ตามลำดับ ซึ่งปัจจุบันได้แบ่งประเภทของสหกรณ์เป็น 6 ประเภท คือ สหกรณ์การเกษตร สหกรณ์นิคม สหกรณ์ประมง สหกรณ์ร้านค้า และสหกรณ์บริการในจำนวนสหกรณ์ประเภทต่าง ๆ เหล่านี้สหกรณ์การเกษตรเป็นสหกรณ์ที่มีปัญหามากที่สุดและสำคัญมากที่สุด ทั้งนี้เพราะการจัดตั้งและการดำเนินงานของสหกรณ์รูปนี้ไม่ได้เป็นไปตามหลักการช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ตามหลักและวิธีการทางสหกรณ์มาแต่แรกซึ่งเกษตรกรที่เข้าชื้อกันขอจัดตั้งเป็นสหกรณ์การเกษตรนั้น ได้ทำตามคำแนะนำของทางราชการและเกษตรกรเหล่านั้นแล้วแต่เป็นผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจอ่อนแอ ทั้งสิ้นจึงไม่สามารถบริหารงานด้วยตนเองได้ อีกทั้งประสบปัญหาในการดำเนินงานอยู่เรื่อยมา เป็นภาระที่รัฐบาลจะต้องช่วยเหลืออยู่ไม่ที่สิ้นสุด หากไม่มีทางแก้ไขปรับปรุงการดำเนินงานของสหกรณ์รวมกันได้ถูกต้องแล้วก็จะ เป็นการยากที่จะพัฒนาแก้ไขให้การดำเนินงานของสหกรณ์รูปนี้ประสบผลสำเร็จได้

ถึงแม้ว่าสหกรณ์จะประสบปัญหานานาประการจนคนทั่วไปสงสัย ในโอกาสที่ เราจะสร้างงานด้านนี้ให้เป็ผลดีต่อการพัฒนาการเกษตร และชนบทของประเทศ แต่รัฐบาลทุกสมัยก็ยังให้ความสนใจและสนับสนุนงานด้านสหกรณ์เสมอมา จึงกล่าวได้ว่า "สหกรณ์การเกษตร" เป็นสถาบันหนึ่งที่เหมาะสมมากในการพัฒนาประเทศทางการเกษตรและ

ชนบทของไทย

สหกรณ์การเกษตรไชยาจำกัด ได้จัดตั้งขึ้นมาโดยการควบสหกรณ์หมู่บ้านเล็กๆ ที่อยู่กระจัดกระจายในอำเภอไชยาเข้าด้วยกัน เพื่อให้เป็นสหกรณ์อเนกประสงค์ประเภทสหกรณ์การเกษตร ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2511 มีธุรกิจหลายอย่าง เช่น ธุรกิจเครดิต ธุรกิจบ่อน ธุรกิจการขาย และธุรกิจส่งเสริมการเกษตร ปัจจุบันสหกรณ์การเกษตรไชยาจำกัด มีสมาชิก 1553 คน ซึ่งนับว่าน้อยมาก เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนเกษตรกรทั้งหมดในอำเภอไชยา ส่วนทางด้านจัดการเพื่อความมั่นคงของสหกรณ์ ปรากฏว่าสหกรณ์ได้ประสบผลสำเร็จมาโดยตลอด ทั้งนี้สามารถดูได้จากตัวเลขแสดงกำไรสุทธิของสหกรณ์ได้เพิ่มสูงขึ้นติดต่อกันมาหลายปี แต่ในปีการเงินสิ้นสุด 31 มีนาคม 2526 ปรากฏว่าผลการดำเนินงานขาดทุนสุทธิประจำปี 36,293.96 บาท เนื่องจากปริมาณธุรกิจลดลง กำไรขั้นต้นไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายดำเนินงาน ซึ่งมีอัตราสูงกว่าปีก่อนมากนอกจากนี้ยังมีข้อสังเกตอีกว่าลูกหนี้เงินกู้ชำระหนี้ได้น้อยลง ขณะเดียวกันก็มีดอกเบี้ยเงินกู้ค้างชำระอยู่สูงถึง 2,621,148.00 บาท และลูกหนี้การค้าก็มีอยู่เป็นจำนวนมากถึง 1,044,708.17 บาท นอกจากนี้สหกรณ์ยังมีปัญหาต่าง ๆ อยู่หลายประการที่ทำให้สหกรณ์ไม่สามารถที่จะประสบผลสำเร็จได้เท่าที่ควรจะเป็นไปได้ตามเป้าหมาย และนโยบายรัฐบาลซึ่งในการแก้ไขปัญหาดัง ๆ เหล่านี้ให้คล่องไปได้ก็จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคคลหลาย ๆ ฝ่ายที่ขาดเสียมิได้คือสมาชิก และฝ่ายจัดการของสมาชิกสหกรณ์ ในอดีตที่ผ่านมา ปรากฏว่าสหกรณ์การเกษตรที่ประสบผลสำเร็จมาแล้วนั้น ประกอบด้วยสมาชิกที่มีคุณภาพ และฝ่ายจัดการที่มีความซื่อสัตย์ จึงเป็นแนวทางต่าง ๆ ที่จำเป็นไว้อย่างไรก็ตามสหกรณ์การเกษตรไชยาจำกัด ก็ได้เกิดขึ้นมาจากความต้องการของเกษตรกร ในอำเภอไชยา และได้ช่วยให้สมาชิกสามารถที่จะมีความเป็นอยู่ดีขึ้นกว่าเดิม ถึงแม้ว่าจะเป็นส่วนน้อยของเกษตรกรที่มีอยู่ทั้งหมด

ตามแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2525-2529 ได้กำหนดนโยบายการพัฒนาการสหกรณ์โดยทั่วไป เพื่อให้สหกรณ์เป็นสถาบันที่มั่นคง และแพร่หลายยิ่งขึ้นในการนี้รัฐบาลได้ศึกษาถึงสภาพปัญหา ซึ่งอาจจะสรุปได้ว่า

1. การรวมกลุ่มเกษตรกรในรูปสถาบัน ซึ่งอยู่ในขอบเขตจำกัดมีเพียง 35% ของจำนวนครอบครัวเกษตรกรทั่วประเทศเท่านั้น ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำมาก

2. เกิดปัญหาความแตกแยกในระหว่างสถาบันที่ดำเนินธุรกิจในรูปแบบสหกรณ์ ด้วยกัน จึงลดจำนวนการต่อรองลง

3. ขาดการเชื่อมโยงและประสานงานกันระหว่างหน่วยงานของรัฐบาลซึ่งมีหลายหน่วย ที่มีหน้าที่ส่งเสริมธุรกิจสหกรณ์

4. ขาดแผนหลักในการประสานงานของสถาบันเกษตรกร ซึ่งดำเนินธุรกิจสหกรณ์

5. สมาชิกมีการศึกษาต่ำขาดความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานธุรกิจของสหกรณ์ ไม่มีความรับผิดชอบในงานตัวเอง

6. มีกฎหมายระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ที่ไม่ยืดหยุ่น พอที่จะเปิดโอกาสให้เกษตรกรเข้าไปมีส่วนร่วมแท้จริง

จากสภาพปัญหาดังกล่าว รัฐบาลได้กำหนดแนวนโยบายการพัฒนางานสหกรณ์ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมฉบับที่ 5 ไว้ดังนี้

1. รัฐบาลส่งเสริมการรวมกลุ่มของสถาบันในชนบท ซึ่งได้แก่สหกรณ์กลุ่มเกษตรกร และกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ให้อยู่ภายใต้สถาบันเดียวกัน คือ สหกรณ์การเกษตร เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันในด้านการผลิต การจำหน่ายการเพิ่มรายได้ การขยายความรู้ การฝึกอบรม การจัดการให้ดำเนินธุรกิจใหม่ที่มีประสิทธิภาพ และเป็นแกนนำในการพัฒนาการเกษตรในชนบทให้ดีขึ้น

2. จะให้การสนับสนุนการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรให้รวบรวมผลผลิต และจำหน่ายผลผลิตร่วมกันรวมทั้งปรับปรุงการประสานธุรกิจของสถาบันในระดับเดียวกัน และเชื่อมโยงของสถาบันระดับต่าง ๆ เข้าด้วยกัน

3. รัฐบาลส่งเสริมการลงทุนในด้าน อำนวยความสะดวกพื้นฐานทางการตลาด เพื่อเพิ่มอำนาจต่อรองของเกษตรกร และสนับสนุนให้เกษตรกรสามารถขายผลผลิตได้ในราคาที่เป็นธรรม

4. รัฐจะลดหย่อนมาตรการแทรกแซง ระบบตลาดในลักษณะที่เป็นการต่อ
 เกษตรกรให้เหลือน้อยที่สุดส่วนการช่วยเหลือโดยตรงของรัฐบาล จะเน้นในเขตเกษตรล้ำ
 หลัง และยากจน

5. รัฐจะเร่งรัดกระจายการถือครองที่ดิน การปฏิรูปที่ดิน และการให้กรรม
 สิทธิที่ดินเพื่อเกษตร เพื่อให้เกษตรกรมีโอกาสประกอบอาชีพได้มั่นคง และขจัดความเหลื่อม
 ล้ำทางสังคม ที่จะเป็ผลดีต่อผลผลิตด้วย

6. รัฐจะดำเนินนโยบายการเงินที่จะสนับสนุนการเงินของรัฐ ธนาคารพาณิชย์
 ให้ขยายสินเชื่อการเกษตร ให้แก่เกษตรกร และสถาบันเกษตรกรอย่างกว้างขวาง และทั่วถึง
 รวมทั้งการปรับปรุงไม่ให้มีความเหลื่อมล้ำในด้านการรับบริการสินเชื่อของเกษตรกรจากสตา
 บันต่าง ๆ ด้วย

7. จะส่งเสริมให้ออกชนลงทุนพัฒนาจัดรูปที่ดินในเขตชลประทาน ที่มีระดับกับ
 ประชุน้ำจัดหาปัจจัยการผลิต และบริการจัดจำหน่ยผลผลิตให้ครบวงจรขบวนการผลิต โดย
 รัฐเป็นแกนกลางในการรวบรวมกลุ่มเกษตรกร และประสานผลประโยชน์ให้

8. จะปรับปรุงกลไก การบริหารงานของกรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกิจการ
 ของสถาบันเกษตรกร ให้สามารถสนับสนุน การรวมกลุ่มเกษตรกรในรูปสหกรณ์การเกษตร
 เพียงรูปเดียว

มาตรการ การพัฒนาในช่วงระยะเวลาของแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคม
 แห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529) ได้กำหนดมาตรการการพัฒนาสหกรณ์ไว้ดังนี้

1. รวมกลุ่มเกษตรกรกลุ่มอาชีพต่าง ๆ และสหกรณ์การเกษตร เข้าเป็นสห
 กรณ์เดียวกัน คือสหกรณ์การเกษตร

2. ปรับปรุงกลไก การบริหารงานของกรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกิจการของ
 สถาบันเกษตร ให้สามารถสนับสนุนการรวมกลุ่มเกษตรกรในรูปสหกรณ์การเกษตรเพียงรูป
 เดียว

3. ส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์การเกษตร ให้การรวบรวม
 ผลผลิตและการจำหน่ายผลผลิตร่วมกัน รวมทั้งปรับปรุงการประสานงานธุรกิจของสถาบันใน

ระดับเดียวกัน เพื่อจุดประสงค์ทางการค้าและการเพิ่มอำนาจการต่อรองตลอดจนส่งเสริมให้มีการจัดขึ้นคุณภาพ และมาตรฐานซึ่งจะทำให้ขายสินค้าได้ราคาดี

4. การรับซื้อเพื่อพยุหราคาของรัฐบาล จะพิจารณาเลือกทำงานสินค้าที่จำเป็นตามความสามารถทางการเงินของรัฐบาล ส่วนในเขตเกษตรกรรมและค้าปลีกนั้น รัฐบาลจะมีบทบาทเข้าแข่งขันในทุก ๆ ด้าน

5. กำหนดแนวทาง และมาตรการให้มีการทำสัญญาซื้อขายระหว่างสหกรณ์กับโรงงานผลิตให้เกิดความเป็นธรรม

6. ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถาบันการเงินของรัฐและธนาคารพาณิชย์ ขยายสินเชื่อให้แก่เกษตรกรเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

เป้าหมายการพัฒนาด้านสหกรณ์ เพื่อให้สหกรณ์การเกษตรเป็นสถาบันพื้นฐานในอันที่จะสามารถสนองนโยบายการผลิต และราคาสินค้าเกษตรของรัฐบาล ให้สหกรณ์เป็นแหล่งอำนวยความสะดวกในทางเศรษฐกิจ และสังคม แก่บรรดาสมาชิกได้อย่างแท้จริง และมีประสิทธิภาพ เพื่อช่วยยกระดับรายได้รักษาเสถียรภาพรายได้ และปรับปรุงฐานะความเป็นอยู่ของเกษตรกร ตลอดจนเสริมสร้างความเจริญในท้องถิ่นชนบทให้ดีขึ้น ในช่วงแผนพัฒนาฉบับที่ 5

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อต้องการศึกษาถึงประวัติและความเป็นมาของสหกรณ์การเกษตรไชยาจำกัด
2. เพื่อศึกษาถึงผลการดำเนินงานของสหกรณ์ในรอบ 5 ปีที่ผ่านมาคือช่วงสิ้นสุด 31 มีนาคม 2522-2526
3. เพื่อวิเคราะห์ธุรกิจต่าง ๆ ของสหกรณ์ คือ ธุรกิจเครดิต ธุรกิจการซื้อ ธุรกิจการขาย และธุรกิจส่งเสริมการเกษตร แล้วนำผลที่ได้ไปช่วยในการตัดสินใจในการวางแผนเพื่อหาผลกำไรของธุรกิจนั้น
4. เพื่อศึกษาปัญหา และเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ให้สหกรณ์ไปดำเนินการต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิธีการศึกษา

1. ใช้วิธีการศึกษาจากข้อมูลเบื้องต้น โดยสอบถามเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของสหกรณ์

2. ศึกษาจากข้อมูลทุติยภูมิ โดย

2.1 ค้นคว้าจากห้องสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ห้องสมุดกรมส่งเสริมเกษตรและสหกรณ์ กองวิชาการกอง กองวิชาการกรมส่งเสริมเกษตรและสหกรณ์ และสหกรณ์ และสหกรณ์ เกษตรไชยาจำกัด

2.2 ศึกษาผลของสหกรณ์การเกษตรไชยาจำกัด โดยใช้การเปรียบเทียบผลจาก ผลการดำเนินงานประจำปีของสหกรณ์ในระหว่างปี 2522-2526 โดยใช้ตาราง

2.3 ใช้อัตราส่วนทางการเงินเป็นเครื่องมือ และหลักเกณฑ์ในการประเมินข้อดีเสียในการดำเนินงานดังนี้

ก. อัตราส่วนที่ใช้วัดความสามารถในการชำระหนี้สินระยะสั้นหรือสภาพคล่อง โดยวัดจาก

อัตราส่วนทุนหมุนเวียน = $\frac{\text{ทรัพย์สินหมุนเวียน}}{\text{หนี้สินหมุนเวียน}}$ ต่อ 1

ข. อัตราส่วนที่ใช้วัดประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรในการดำเนินงาน โดยการวัดจาก

อัตราส่วนของทรัพย์สินหนึ่งปี = $\frac{\text{รายได้สุทธิหรือกำไรสุทธิ}}{\text{สินทรัพย์รวมต้นปีเฉลี่ย}}$ (ครั้ง)

ค. อัตราส่วนที่ใช้วัดสมรรถภาพในการผลตอบแทน หรือกำไร โดยวัดจาก

อัตรากำไรสุทธิ = $\frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{กำไรสุทธิหรือรายได้ทั้งสิ้น}}$ $\times 100\%$

อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ = $\frac{\text{กำไรสุทธิในการดำเนินงาน}}{\text{สินทรัพย์หนึ่งปีเฉลี่ย}}$ $\times 100\%$

อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น = $\frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{ส่วนของผู้ถือหุ้นเฉลี่ย}}$ $\times 100\%$

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อัตราส่วนค่าใช้จ่ายแสดงการให้เงินประกอบ การ โดยวัดจาก

$$\text{อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน} = \frac{\text{หนี้สินทั้งสิ้น}}{\text{ทุนของสหกรณ์แล้วเฉลี่ย}} \times 100$$

นิยามศัพท์ที่ใช้

1. วิเคราะห์ผลจากการดำเนินงานประจำปีของสหกรณ์ตามความเป็นจริง
2. ชนบท หมายถึง แหล่งที่ประกอบอาชีพทางการเกษตร ในเขตพื้นที่อำเภอ

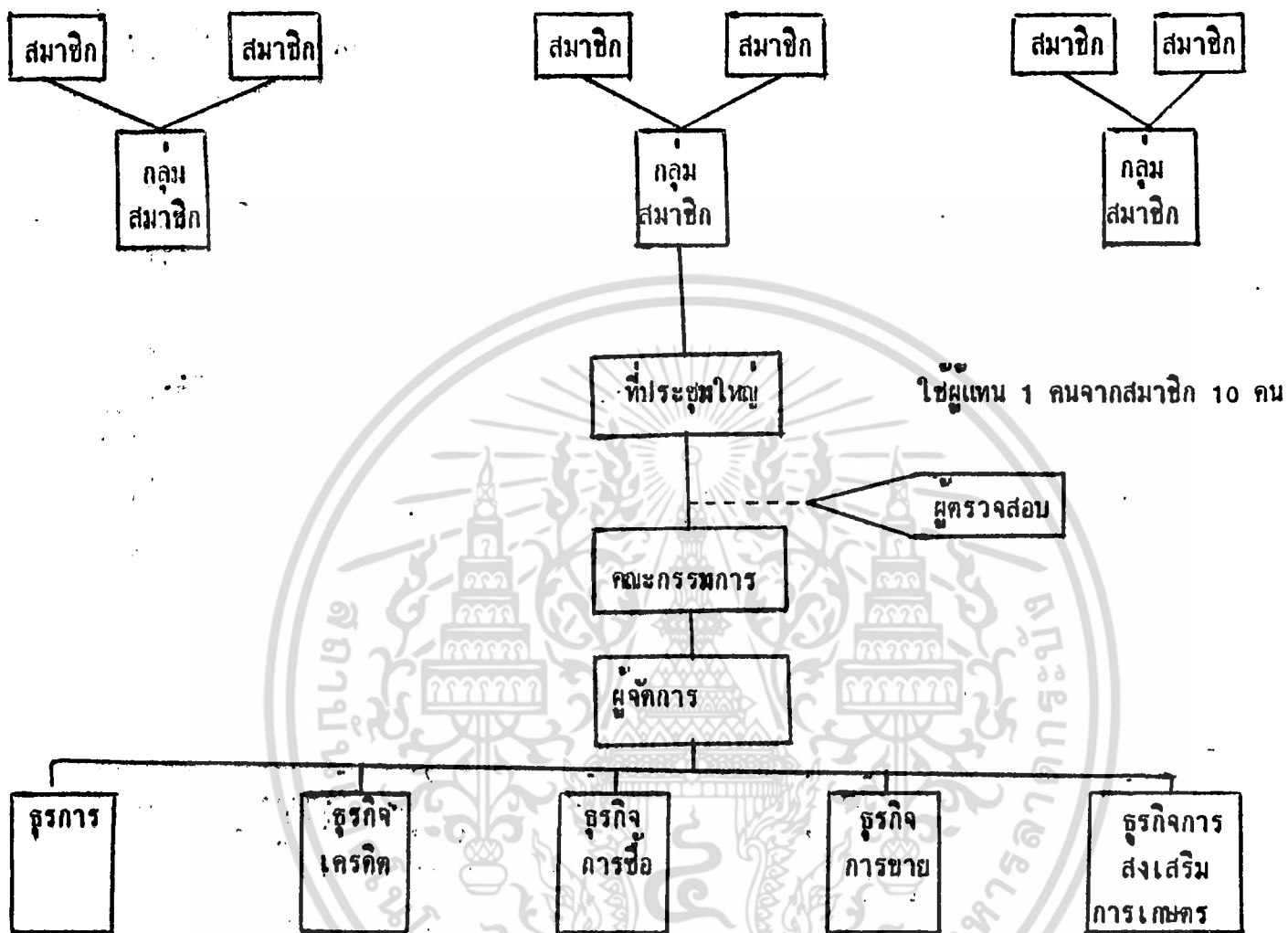
เภอไชยา

3. การพัฒนาชนบท หมายถึง การสร้างความเจริญให้แก่ท้องถิ่นชนบท เพื่อยกมาตรฐานความเป็นอยู่ของประชาชนที่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรไชยาจำกัด ให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น โดยเน้นด้านอาชีพรายได้ ที่อยู่อาศัย การศึกษา และการปกครองตนเอง

4. ตารางเปรียบเทียบผลการดำเนินงาน ของสหกรณ์การเกษตรไชยาจำกัด ขอบเขตของการศึกษา

ศึกษาถึงเฉพาะกรณีของสหกรณ์การเกษตรไชยาจำกัด ในการดำเนินการระหว่างปี พ.ศ. 2525-2526 ประกอบกับการวิเคราะห์จากผลการดำเนินงานประจำปีของสหกรณ์ ซึ่งหากความเป็นจริงแล้วจะยังมีหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องศึกษาถวายเป็นกรณีพิเศษอื่น ๆ ที่เป็นตัวกำหนดจากภายนอกอยู่ด้วยแต่ในที่นี้จะเน้นไว้ดังที่

5. โครงสร้าง สหกรณ์การเกษตรไชยาจำกัด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6. ระยะเวลาในการศึกษา

ขั้นตอน	ระยะเวลา	วัน เดือน ปี
1. เขียนข้อมูลเสนอ		3-7 กันยายน 27
2. เก็บรวบรวมข้อมูล		กันยายน - ธันวาคม
3. วิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอข้อมูล		ธันวาคม
4. รวบรวมข้อมูลเป็นรูปเล่ม		กุมภาพันธ์
5. พิมพ์ และส่งรายงาน		กุมภาพันธ์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบถึงประวัติและความเป็นมาในการจัดตั้งสหกรณ์การเกษตรไชยา จำกัด
2. ได้ทราบถึงข้อดี ข้อเสีย ในการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร ไชยา จำกัด ในช่วงปี 2522-2526
3. สามารถนำข้อบกพร่องไปเสนอแนวทางแก้ไข และปรับปรุงการดำเนินงานของสหกรณ์ให้ดีขึ้น
4. ได้เห็นความสัมพันธ์ของการสหกรณ์ กับการพัฒนาชนบท ในอำเภอไชยา ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

บทที่ 2

สภาพทั่วไปของอำเภอไชยา

1. ข้อมูลทั่วไป

สภาพทางภูมิศาสตร์

อำเภอไชยา เป็นอำเภอหนึ่งใน 16 อำเภอของจังหวัดสุราษฎร์ธานีตั้งอยู่บนฝั่งทะเลทางด้านตะวันตกของอ่าวไทย อยู่ห่างจากกรุงเทพ ฯ ประมาณ 590 กิโลเมตร โดยทางรถไฟหรือประมาณ 600 กิโลเมตร โดยทางรถยนต์มีเนื้อที่ทั้งสิ้น 1,222 ตารางกิโลเมตร โดยมีอาณาเขตดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับ อำเภอท่าชนะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ทิศใต้ ติดต่อกับ อำเภอท่าฉาง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ อำเภอเกาะเปอร์ จังหวัดระนอง

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ อำเภอบ้านดอน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไป มีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบริมฝั่งทะเล บางส่วนก็เป็นที่ราบสูงมีภูเขาใหญ่ๆน้อยๆเป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร และมีป่าไม้เขตรักษาพันธุ์ป่าชายเลน และทุ่งหญ้า

ลักษณะภูมิอากาศ มีฝนตกเกือบตลอดปี เนื่องจากได้รับมรสุมอย่างเต็มที่คือลมมรสุมตะวันออกเฉียงใต้จากมหาสมุทรอินเดีย และมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ จากทะเลจีนตอนใต้ และอ่าวไทย ส่วนฤดูกาลมี 2 ฤดูกาล คือ ฤดูฝนเริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคม ถึงเดือน มกราคม และฤดูร้อนเริ่มต้นจากเดือน กุมภาพันธ์ ถึงเดือน เมษายน

1.2 ประชากร

ตามหลักฐานทะเบียนราษฎรอำเภอไชยา ในเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2527 มีประชากรทั้งสิ้น 30,432 คน เป็นชาย 18,006 คน และหญิง 12,426 คน ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ รองลงมาก็นับถือศาสนาอิสลาม และคริสต์ ตามลำดับ อาชีพที่สำคัญได้แก่การเกษตรซึ่งแยกออกเป็น ทำนา ทำสวนยางพารา การประมง การหัตถกรรมครัวเรือน เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.3 การปกครอง

อำเภอไชยา ได้แบ่งการปกครองออกเป็น 9 ตำบล > 1 หมู่บ้าน ดังนี้

ตำบลตลาดไชยา	มีจำนวนประชากร	5,914 คน
ตำบลเวียง	มีจำนวนประชากร	2,757 คน
ตำบลเสม็ด	มีจำนวนประชากร	4,877 คน
ตำบลทุ่ง	มีจำนวนประชากร	2,410 คน
ตำบลตะกอม	มีจำนวนประชากร	1,593 คน
ตำบลปากหมาก	มีจำนวนประชากร	2,335 คน
ตำบลป่าเข	มีจำนวนประชากร	4,357 คน
ตำบลโมถ่าย	มีจำนวนประชากร	2,998 คน
ตำบลพุมเรียง	มีจำนวนประชากร	3,191 คน

1.4 การคมนาคม

อำเภอไชยา มีการคมนาคมติดต่อสะดวกทั้งภายในอำเภอ และระหว่างอำเภอ ใกล้เคียง การคมนาคมทางบกมีทั้งทางรถไฟ และทางรถยนต์ สำหรับทางรถไฟใช้ติดต่อ กับอำเภอต่าง ๆ ทั้งภายในจังหวัด และต่างจังหวัด มีรถบริการตามเวลาที่ทางสถานี กำหนดไว้ สำหรับทางรถยนต์ใช้บริการทั้งภายในอำเภอ และต่างอำเภอใกล้เคียง การคมนาคมกันภายในอำเภอนิยมใช้ทางรถยนต์ เพราะมีถนนหลายสายติดต่อกันระหว่างหมู่บ้าน ต่าง ๆ ทุกหมู่บ้าน ส่วนการคมนาคมทางน้ำไม่ค่อยมีผู้นิยมใช้ทั้งนี้เพราะเป็นลำคลองสาย เล็ก ๆ มีลักษณะตื้นเขินเป็นบางตอน อีกทั้งประชาชนไม่นิยมตั้งบ้านเรือนอยู่ริมฝั่งคลอง ด้วย สำหรับทางทะเลก็เช่นเดียวกัน ถึงแม้ว่ามีอาณาเขตติดต่อกับฝั่งทะเล แต่ไม่ค่อยมี ผู้นิยมใช้เส้นทางทะเล นอกจากผู้ที่ไปวางเรืออยู่ตามเกาะเล็ก ๆ ซึ่งมีผืนน้อยมากเช่นกัน

สภาพทางเศรษฐกิจ

สถาบันทางการเงิน ในอำเภอไชยามีสาขาของธนาคารที่ไต่เปิดดำเนินงาน อยู่ 5 ธนาคาร คือ ธนาคารออมสิน ธนาคารไทยพาณิชย์ สหธนาคาร ธนาคารเพื่อการ- เกษตรและสหกรณ์ สหกรณ์การเกษตรไชยา

สินค้าที่สำคัญได้แก่-น้ำมันเชื้อเพลิง ข้าวสาร น้ำตาลทราย วัสดุและอุปกรณ์ก่อสร้าง ไม้เคมี เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค สู้รา บุหรี่ น้ำอัดลม เบียร์ และของใช้บริโภคอื่น ๆ อีกมากมาย ที่ขที่สำคัญ ได้แก่

ข้าว อําเภอไชยามีการทำนามาก เนื่องจากสภาพของดินว่าอากาศ อํานวยมีฝนตกเพียงพอ ในฤดูกาลผลิต 2526/2527 มีเนื้อที่ทำนาทั้งหมด 68,468 ไร่ ส่วนใหญ่การทำมาเป็นนาดำ มีการทำนาหว่านบ้างเล็กน้อย ท้าวที่ปลูกเป็น ข้าวเจ้า-พันธุ์พื้นเมือง ผลผลิตเฉลี่ย 2,480 กิโลกรัม ต่อ ไร่

ยางพารา มียางพาราปลูกเป็นเนื้อที่ 14,139 ไร่ และถึงได้รับการส่งเสริมจากสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางในการปลูกยางพันธุ์ดีแทนยางพันธุ์เก่า ซึ่งผลผลิตสูงกว่าเดิม เฉลี่ย 220 กิโลกรัม ต่อ ไร่

มะพร้าว มีการปลูกกันมากบริเวณพื้นที่คลองคริมฝั่งทะเลมีผลผลิตออกมาก ส่วนใหญ่ใช้บริโภคกันภายในอําเภอ ที่เหลือจะจำหน่ายมะพร้าวแก่แกงส่งโรงงานหีบน้ำมันมะพร้าว

ไม้ผล ได้แก่ เงาะ พุรีขน ลำไย ส้มโอ กล้วย เป็นต้น มีการปลูกเพื่อบริโภค ไม่เป็นการค้า

การประมง

เนื่องจากบริเวณทางตะวันออกของอําเภอของไชยา เป็นที่ติดที่ริมทะเล บริเวณอ่าวบ้านดอน ซึ่งมีสัตว์น้ำมากอย่างอุดมสมบูรณ์ เป็นแหล่งที่ปลาชุมวางไข่ เพื่อแพร่พันธุ์ อีกทั้งมีชาวประมงจากจังหวัดต่าง ๆ อพยพมาเพิ่มอยู่เสมอ นอกจากทำการประมงน้ำเค็มแล้ว ยังมีการทำประมงน้ำจืดอีกด้วย

การเลี้ยงสัตว์

การเลี้ยงสัตว์ในอําเภอไชยา มักจะเป็นการเลี้ยงเพื่อใช้งานและบริโภค ส่วนที่เลี้ยงเป็นการค้าได้แก่

การเลี้ยงเป็ดพันธุ์ไข่ เพื่อนำไข่ไปแปรรูปเป็นไข่เค็ม ซึ่งมีชื่อเสียงมาก ปัจจุบันไข่เค็มไชยา กลายเป็นสินค้าออกที่สำคัญชนิดหนึ่งของอําเภอไชยา

เลี้ยงกระบือ ได้มีการส่งเสริมเพื่อให้เป็นสินค้าออกที่สำคัญของอำเภอ
ไชยา แต่ในอดีตเลี้ยงเพื่อใช้งาน

การเลี้ยงม้า ปัจจุบันเป็นลดความสำคัญลงไปมาก เนื่องจากมีการคมนาคม
ขนส่งสะดวก มีเครื่องทุ่นแรงต่าง ๆ มาทดแทนแรงงานคนและม้าลงไปมาก ในสมัย
ก่อนมีการเลี้ยงม้า เพื่อใช้ในการขนข้าวเปลือกสู่ตลาด

การอุตสาหกรรม มีการทำอุตสาหกรรมในครัวเรือนที่มีชื่อเสียงของอำเภอ
ไชยามานานแล้ว คืออุตสาหกรรมการทำไหมพุ่มเรียงของครอบครัวชาวไทย มุสลิม
ตำบลพุ่มเรียง

สภาพทางสังคม

สถานทางการศึกษา ในอำเภอไชยามีโรงเรียนอยู่ทั้งหมดรวม 41 โรงเรียน
และมีครู-อาจารย์ทั้งหมด 479 คน การศึกษาสูงสุดถึงระดับมัธยมศึกษา ตอน
ปลายสามชั้นอยู่ 3 โรงเรียนคือ คือโรงเรียนไชยาศึกษา โรงเรียนเขาพนมแพ่งศึกษา
และโรงเรียนพนมดงรัก

สำหรับโรงเรียนที่ให้การศึกษาต่ำกว่า ม.1 หรือเป็นการศึกษาภาคบังคับของ
เยาวชนในท้องถิ่นได้กระจายอยู่ทุกตำบล ปัจจุบันมีโรงเรียนระดับประถมศึกษาถึง 36
โรงเรียนมีครูอาจารย์ทั้งสิ้น 368 คน นักเรียน 5,535 คน

สถานทางศาสนา อำเภอไชยาได้รับเผยแพร่นามว่าเป็นแดนแห่งพุทธศาสนา
มาช้านานแล้ว มีวัดทั้งหมด 24 วัด กระจายไปทุกหมู่บ้าน บางหมู่บ้านมีวัดใกล้ ๆ
กัน ถึง 3 วัด อันเป็นพื้นฐานให้ประชากรมีโอกาสแสวงหาธรรมได้ง่ายขึ้น และยังเป็น
ผลทั้งทางตรงและทางอ้อมให้เกิดสามัคคีกันในทุกหมู่คณะ

สถานทางการปกครอง อันได้แก่ ที่ว่าการอำเภอไชยา สถานีตำรวจภูธร
อำเภอไชยา ศาลจังหวัดไชยาและเรือนจำอำเภอไชยา เป็นต้น

สถานทางการปกครอง อันได้แก่ ที่ว่าการอำเภอไชยา สถานีตำรวจภูธร
อำเภอไชยา ศาลจังหวัดไชยา และเรือนจำอำเภอไชยา เป็นต้น

สิ่งสาธารณูปโภค ได้แก่ ไฟฟ้า น้ำประปา โทรศัพท์ สถานีอนามัยตำบล และ
โรงพยาบาลไชยาเพื่อบริการ และอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน ได้อย่างทั่วถึง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

และติดต่อกับบุคคลภายนอกได้รวดเร็ว

จากที่กล่าวถึงสภาพเศรษฐกิจ และสังคมของอำเภอไชยยามอย่างคร่าว ๆ
 นี้ จะเห็นได้ว่าประชาชนมีพื้นฐานที่ดีทั้งทางด้านเศรษฐกิจ และสังคม

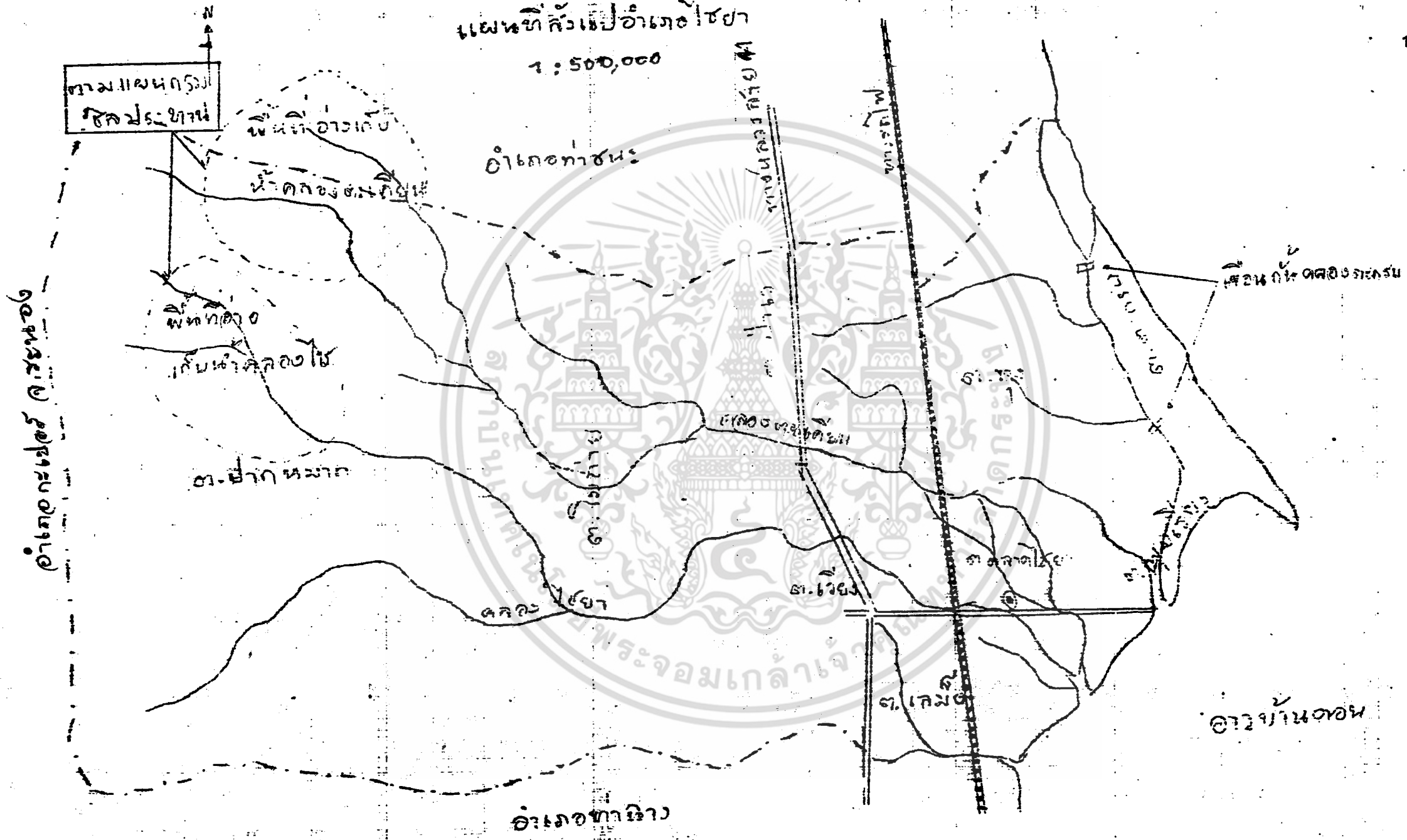

97177

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แผนที่ผังเมืองอำเภอไชยา

1 : 500,000

บทที่ 3

ประวัติสหกรณ์การเกษตรไผ่จำกั๊

สหกรณ์การเกษตรไผ่จำกั๊ ได้จัดตั้งขึ้นเป็นครั้งแรกในท้องที่อำเภอไผ่ฉาบ ในปี พ.ศ. 2494 โดยรวมเอาเขตแดนของ อำเภอท่าชนะเข้าด้วยกัน (ปัจจุบันเป็น อำเภอท่าชนะ) โดยมีนายบุญเชิด สินธวาชีวะ เป็นผู้จัดการรวมกลุ่มตั้งเป็นสหกรณ์ประเภทสหกรณ์หาทุนไม่จำกัดสินไช้ ได้รับการจดทะเบียนครั้งแรกในปี พ.ศ. 2494 รวมทั้งสิ้นจำนวน 14 สหกรณ์ มีสมาชิกแรกตั้ง 381 คน สหกรณ์รุ่นแรกได้แก่

1. สหกรณ์ บำรุงวัง	ไม่จำกัดสินไช้
2. สหกรณ์ มุกดาเจริญ	ไม่จำกัดสินไช้
3. สหกรณ์ ประสงค์เจริญ	ไม่จำกัดสินไช้
4. สหกรณ์ ดอนรูปเจริญ	ไม่จำกัดสินไช้
5. สหกรณ์ ดอนเจริญ	ไม่จำกัดสินไช้
6. สหกรณ์ สมอทอง	ไม่จำกัดสินไช้
7. สหกรณ์ วัฒนา	ไม่จำกัดสินไช้
8. สหกรณ์ วังเจริญ	ไม่จำกัดสินไช้
9. สหกรณ์ เจริญมิตร	ไม่จำกัดสินไช้
10. สหกรณ์ สักเมฆบูรณ	ไม่จำกัดสินไช้
11. สหกรณ์ สุทธาสถมภักดิ์	ไม่จำกัดสินไช้
12. สหกรณ์ ป่าเว	ไม่จำกัดสินไช้
13. สหกรณ์ปากท่อ	ไม่จำกัดสินไช้
14. สหกรณ์ ศรีเวียง	ไม่จำกัดสินไช้

ในปี พ.ศ. 2496 ได้จดทะเบียนเพิ่มอีก 14 สหกรณ์

ในปี พ.ศ. 2496 ได้จดทะเบียนสหกรณ์หาทุนเพิ่มอีก 11 สหกรณ์

นอกจากนี้ได้มีการร่วมกันจัดตั้งเป็นร้านสหกรณ์อีก 1 สหกรณ์ในปี พ.ศ.2496

และในปี พ.ศ. 2497 ได้จัดตั้งเป็นสหกรณ์ไฟฟ้าอีก 1 สหกรณ์ ต่อมาในปี พ.ศ.2502

ได้จัดตั้งเป็นสหกรณ์บำรุงที่ดินอีก 1 สหกรณ์

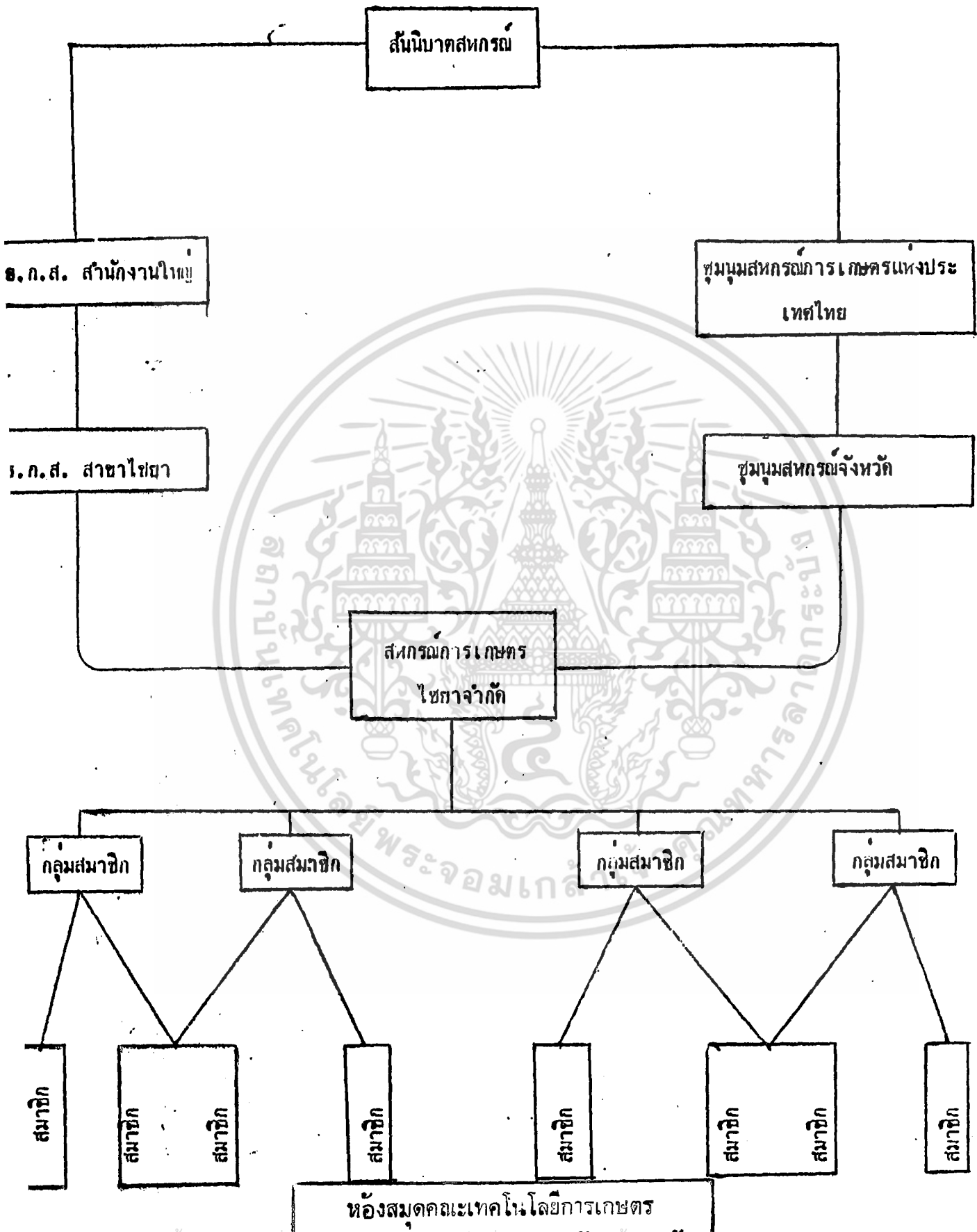
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ระยะเปลี่ยนแปลงพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2511

พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2511 ได้มีบทบัญญัติให้สหกรณ์ชนิดเดียวกันตั้งแต่สองสหกรณ์ขึ้นไปควมเข้าด้วยกันเป็นสหกรณ์เดียวกัน เพราะฉะนั้นสหกรณ์หาทุนต่าง ๆ ที่อยู่ในวำเภอไผยาไถ่รวมกัน 17 สหกรณ์ เป็นสหกรณ์การเกษตรไผยาจำกัด และจดทะเบียนเมื่อ 1 เมษายน 2513

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกวีใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4

วิเคราะห์ผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร ไผ่ยาวจำกัด
ระหว่างปี พ.ศ. 2522-2526

4.1 ผลการดำเนินงานในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา

ผลการดำเนินงานในรอบ 5 ปี ที่ผ่านมามีผลเป็นที่น่าพอใจมาก โดยเฉพาะระหว่างปี 2523-2526 เพราะสหกรณ์ได้ดำเนินธุรกิจหลายอย่าง ตามแบบของสหกรณ์อเนกประสงค์ คือ นอกจากจะจัดเงินทุนมาให้สมาชิกกู้ยืมไปประกอบอาชีพแล้วยังมีการจัดหามาตรฐานการผลิตมาจำหน่ายในราคาถูก แก่สมาชิกและบุคคลภายนอก เช่น ปุ๋ย ขาปราบศัตรูพืช เครื่องมือทางการผลิต และสินค้าบริโภคต่าง ๆ ทำให้ปริมาณธุรกิจเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วจากปี 2522 มีกำไรสุทธิเพียง 4,526.87 บาท และในปี 2525 สหกรณ์สามารถทำกำไรได้สูงถึง 431,791.54 บาท ซึ่งกำไรสุทธิเพิ่มขึ้นสูงเกือบเท่าตัวภายในระยะเวลาเพียง 4 ปี แม้ว่าสมาชิกจะเพิ่มเพียง 371 คน แต่ปรากฏว่าในปี 2526 สหกรณ์มีผลกำไรจากการดำเนินงานขาดทุนสุทธิการซื้อ และธุรกิจการขาย โดยเฉพาะธุรกิจการขายสหกรณ์มีปริมาณธุรกิจลดลงมากมีกำไรขั้นต้น 74,369.94 บาท แต่มีค่าใช้จ่ายเฉพาะธุรกิจสูงถึง 176,055.98 บาท ทั้งนี้เนื่องจากสหกรณ์ได้คิดค่าเสื่อมราคาตามค่าเสื่อมราคาตามบรรทุก และตลอดจนดอกเบี้ยเงินกู้เพื่อรวมผลผลิตจากองค์การตลาดเพื่อการเกษตร ซึ่งได้คิดดอกเบี้ย 15 เปอร์เซ็นต์ต่อปี แต่ทางสหกรณ์ไม่ได้คิดจากลูกหนี้การค้าขุมสหกรณ์สุราษฎร์ธานีจำกัด จึงเป็นผลให้สหกรณ์ขาดทุนในธุรกิจนี้ถึง 101,726.00 บาท เพราะฉะนั้นเพื่อหลีกเลี่ยงการขาดทุนปีต่อไป สหกรณ์จึงควรเพิ่มปริมาณธุรกิจใหม่มีรายได้สูงขึ้นเกินกว่าค่าใช้จ่ายประจำ และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ อันจำเป็น อีกทั้งต้องพยายามติดตามเร่งรัดลูกหนี้ทุกประเภทให้ชำระหนี้ตามสัญญา เพื่อสหกรณ์จะได้มีเงินทุนหมุนเวียน ขยายธุรกิจได้คล่องตัวยิ่งขึ้น อันจะทำให้เกิดผลดีสมาชิกและสหกรณ์ ในด้านการรับฝากเงินสหกรณ์ สามารถสะสมเงินฝากได้สูงขึ้นอย่างรวดเร็ว ในปี 2522 มีสมาชิกฝากเงินสูงถึง 2,310,513.56 บาท แสดงว่าสมาชิกได้ให้ความไว้วางใจ และมั่นใจในสหกรณ์ที่เราก่อสร้างรับในด้านการชำระเงินกู้ของสมาชิก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบความก้าวหน้าของการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรไชยา จำกัด ปี 2522-2526

รายการ	ปีพ.ศ.	2522	2523	2524	2525	2526
สมาชิก		1,141	1,180	1,328	1,512	1553
ทุนเรือนหุ้น		671,600.00	778,300.00	1,028,400.00	1,254,950.01	1,560,350.00
ทุนสำรอง		478,871.45	89,168.86	531,909.18	676,403.77	918,852.60
ทุนดำเนินงาน		506,891,2.60	5,527,167.10	7,07979.39	11,665574.15	11,567,851.65
ทุนอื่น ๆ		71865.92	72,889.92	73650.92	20,050.50	81,400.50
ดอกเบี้ยค้างชำระ		190,527.92	170,917.90	198,374.90	330,275.00	262,148.00
เงินกู้ที่จ่ายสมาชิกระหว่างปี		1,996300.00	2,539,300.00	5,080,150.00	4,796,200.00	4,697,435.00
การชำระเงินกู้ของสมาชิก		1,563227.00	1,984,818.00	3,355,570.00	3,363,595.00	4,071279.00
เงินรับฝาก		506,879.64	780,095.20	1,145,663.73	285,577.67	2,310,513.56
กำไรเบื้องต้นจากรธุรกิจ		183,077.11	256,809.34	354,604.09	428,228.60	404,469.35
เครดิต						
กำไรเบื้องต้นจากรธุรกิจ		17,803.50	16,902.75	42,361.55	80,722.45	85,021.50
การซื้อ						
กำไรเบื้องต้นทางธุรกิจ		-	28,750.00	33,911.80	394,199.76	74,369.94
การขาย						
กำไรเบื้องต้นจากรธุรกิจ		-	-	-	-	13,060.30
ส่งเสริม						
รายได้อื่น		40,840.41	18,035.46	20,604.22	26,055.24	35,976.11
ค่าใช้จ่ายเฉพาะธุรกิจ		54,434.52	56,823.11	71,600.08	144,826.77	186,610.42
ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน		142,022.63	151,000.12	199,095.71	331,587.74	412,580.74
กำไรขาดทุนสุทธิ		45,263.87	112,674.32	180,785.89	451,791.54	36,293.96

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แล้วจะเห็นได้จากตารางที่ 1 ได้ชัดเจน ว่าอยู่ในระดับที่ อยู่ในเกณฑ์ 70 กว่าเปอร์เซ็นต์ มาตลอดยกเว้นปี 2524 ซึ่งสมาชิกได้ประสบกับปัญหาทางการผลิต มีฝนน้อยตามไปด้วย ในปี 2526 สหกรณ์ได้เริ่มทำธุรกิจให้บริการส่งเสริมและเผยแพร่ทางการเกษตรแก่สมาชิก โดยใช้รถแทรกเตอร์บุกเบิกและปรับพื้นที่ได้ 137 ไร่ มีรายได้ถึง 61,402.50 บาท เมื่อหักค่าใช้จ่ายแล้วสหกรณ์มีกำไรถึง 13,060.30 บาท นับว่าเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีอีกประการหนึ่งของสหกรณ์ อีกทั้งสมาชิกจะได้รับผลประโยชน์ทั้งทางด้านการปรับปรุงพื้นที่ ได้ถูกต้องวิธีอีกด้วย

สำหรับการควบคุมภายใน สหกรณ์ได้ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับแต่ต้องอาศัยเจ้าหน้าที่ทางราชการช่วยเหลืออยู่ สหกรณ์มีการแบ่งแยกหน้าที่และความรับผิดชอบเป็นสัดส่วนดี การบัญชี เรียบร้อยเป็นปัจจุบันและเก็บไปตามระเบียบของทางราชการ

นอกจากนี้ยังมี ทุนดำเนินงาน แหล่งเงินกู้ของสหกรณ์ ปริมาณให้สมาชิก กู้การจำแนกความมุ่งหมายแห่งเงินกู้ระยะสั้น การจำแนกความมุ่งหมายแห่งเงินกู้ระยะ ปานกลาง เงินฝากของสมาชิก ธุรกิจการซื้อ ธุรกิจการขาย รายได้ของสหกรณ์ รายจ่ายของสหกรณ์ รายได้รายจ่ายกำไรสุทธิของสหกรณ์ดังตารางที่ 2-12

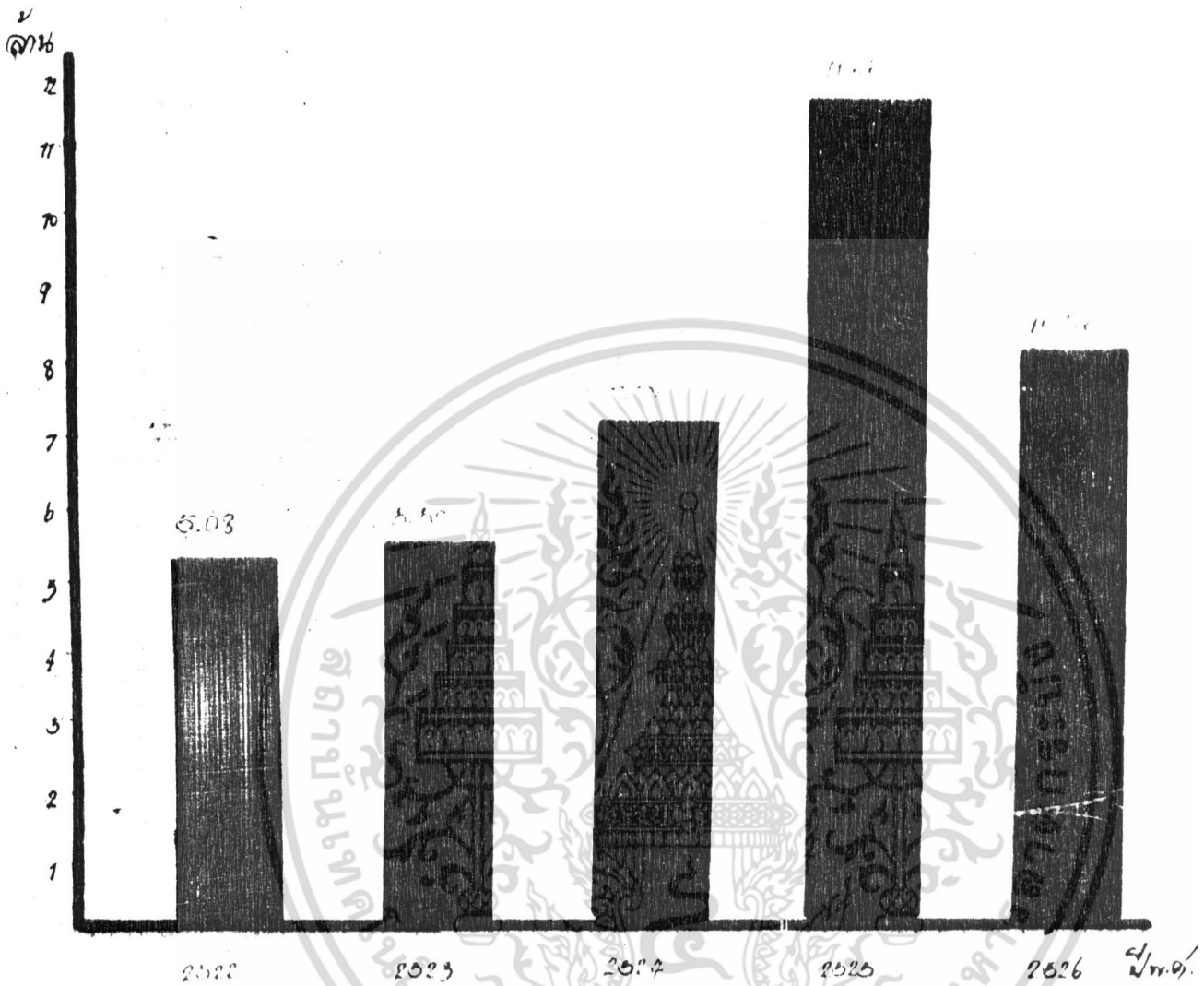
ตาราง 2

แสดงงบดำเนินงานของสหกรณ์ ปี พ.ศ. 2522-2526

รายการ	2522		2523		2524		2525		2526		เฉลี่ย	
	บาท	%	บาท	%	บาท	%	บาท	%	บาท	%	บาท	%
ทุนเรือนหุ้น	666,250.00	13.09	778,300.00	14.08	1,028,400.00	14.53	1,254,950.00	10.77	1,458,800.20	12.61	1,037,340.20	12.6
ทุนสำรอง	478,870.45	9.50	489,168.86	8.85	531,909.18	7.51	676,403.77	5.8	918,852.60	7.74	619,041.14	7.4
ทุนสะสมอื่น ๆ	71,865.92	1.41	72,889.92	1.32	73,650.92	1.04	20,050.92	0.17	81,400.50	0.70	63,971	0.3
เงินกู้ระยะยาว	284,515.68	5.59	272,947.64	4.94	246,393.14	3.48	227,000.00	1.95	196,507.18	1.70	245,472.75	0.3
เงินฝากและเงินค้างจ่าย	3,520,396.51	69.19	3,782,886.36	68.44	5,009,999.88	70.77	9,013,352.73	77.26	8,874,243.93	76.72	6,040,175.74	73.3
กำไรที่ยังไม่ได้จัดสรร	45,263.87	0.89	112,674.32	2.04	180,785.87	2.55	451,791.54	3.87	36,293.96	-	158,103	1.7
สินอื่น ๆ	21,749.17	0.42	18,390.00	0.33	8,637.00	0.12	22,025.61	0.81	38,07.42	0.33	21,755.84	0.27
รวม	5,088,912.60	100	5,527,167.10	100	7,079,795.99	100	11,665,574.15	100	11,567,851.65	100	8,185,860.29	100

ที่มา : สหกรณ์การเกษตรไชยา จำกัด

กราฟแสดงงบการเงินของบริษัทมหาชน จำกัด 2522-2526

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

างที่ 3 แสดงแหล่งเงินทุนของสหกรณ์ ปี 2522-2526

ปี	2522		2523		2524		2525		2526	
	บาท	%	บาท	%	บาท	%	บาท	%	บาท	%
อ.ก.ส.	3,163,300.00	93.11	2,111,700.00	100	512,280.00	100	5,581,500.00		4,795,600.00	100
รวมส่งเสริม	160,000.00	6.89								
รวม	2,323,300.00	100		100		100		100		100

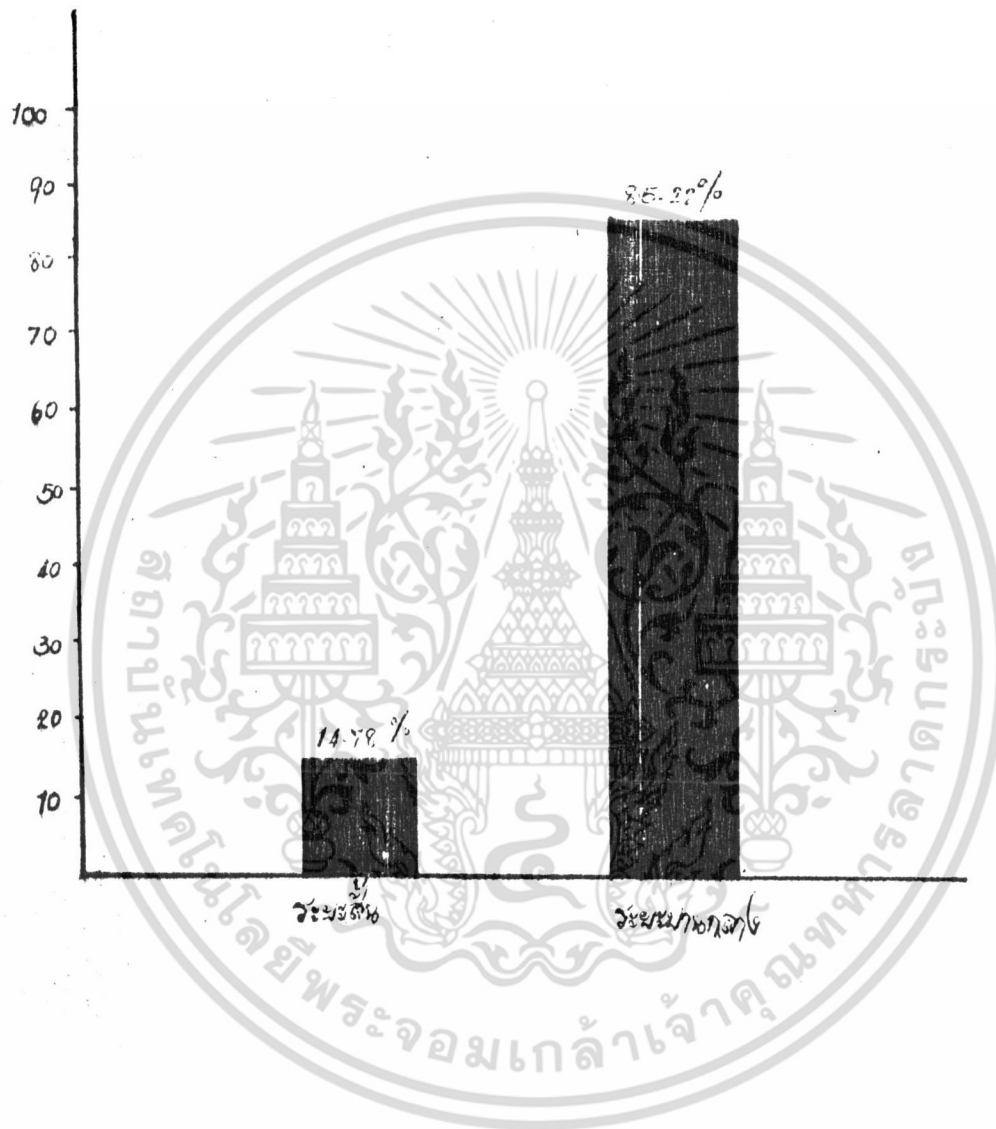
1 : สหกรณ์การเกษตรโชชา จำกัด

ตารางที่ 4 ปริมาณเงินให้สมาชิกผู้แยกตามประเภทปี 2522-2526

ปี	ระยะสั้น		ระยะปานกลาง		รวม	
	บาท	ร้อยละ	บาท	ร้อยละ	บาท	ร้อยละ
2522	492,600.00	24.68	1,503,700.00	75.32	1,996,300.00	100
2523	309,200.00	12.18	2,230,100.00	87.82	2,539,300.00	100
2524	439,400.00	8.65	4,640,750.00	91.35	5,080,150.00	100
2525	504,700.00	10.52	4,915,500.00	89.48	4,796,200.00	100
2526	631,435.00	37.56	1,049,500.00	62.44	1,680,935.00	100
เฉลี่ย	475,467.00	14.78	2,743,110.00	85.22	3,218,577.00	100

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กราฟแสดงอัตราการสำรวจผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้ส่งอาจารย์ของสภามหาวิทยาลัยปี 2522-2526.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางแสดงการจำแนกความมุ่งหมายแห่งเงินกู้ระยะสั้น

รายการ	2525			2526		
	จำนวนราย	จำนวนเงิน	ร้อยละราย	จำนวนราย	จำนวนเงิน	ร้อยละ
เลี้ยงสัตว์เพื่อขาย	10	137,750.00	27.29	7	๑๓,๐๕๐.๐๐	11.88
ซื้อสัตว์ใช้งานชั่วคราว	14	80,250.00	15.90	2	5,700	0.90
ซื้อปศุสัตว์	146	161,500.00	32.00	236	323,715.00	51.27
ค่าใช้จ่ายในการทำนา	20	68,050.00	13.48	15	35,100.00	5.56
ค่าพันธุ์พืชและค่าอาหาร	2	7,600.00	1.51	2	6,920.00	1.09
ซ่อมแซมรถไถนา	1	4,750.00	0.94	3	17,100.00	20.87
ค่าใช้จ่ายในการทำสวน	3	16,150.00	3.20	18	131,750.00	20.87
ชำระค่าทุน	196	28,650.00	5.68	282	36,101.00	5.72
รวม	196	504,700.00	100	282	631,435.00	100
เฉลี่ย	1	2,575.00	0.51	1	2,239.13	0.35

ที่มา : สหกรณ์การเกษตรไชยา จำกัด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางแสดงการจำแนกความมุ่งหมายแห่งเงินกู้ระยะปานกลาง

ความมุ่งหมายแห่งเงินกู้	2526			2525		
	จำนวนราย	จำนวนเงิน	%	จำนวนราย	จำนวนเงิน	%
ซื้อที่ดิน	54	1,128,600.00	27.76	51	1,136,650.00	26.49
ซื้อรถไถนาและเครื่องยนต์	70	1,104,250.00	27.16	97	1,385,000.00	32.27
ปรับปรุงและบุกเบิกที่ดิน	35	388,400.00	9.56	70	562,350.00	13.10
ซื้อสัตว์ใช้งาน	32	286,850.00	7.05	3	30,400.00	0.71
สร้างบ้านและต่อเติม	29	430,100.00	10.58	33	404,650.00	9.43
สร้างฉางเก็บที่ผลิต	9	85,500.00	2.10	3	36,100.00	0.84
ชำระหนี้สินเก่า	6	145,350.00	3.57	4	23,750	0.55
ซื้อมือเลี่ยมปลา	1	23,750.00	0.58	5	35,650.00	0.83
สร้างปรับปรุงสวน	11	105,400.00	2.59	27	284,500.00	6.63
ลงทุนทำการประมง	13	164,800.00	4.05	10	177,650.00	4.14
ชำระค่าทุน	260	203,000.00	4.99	303	214,800.00	5.01
รวม	260	4,066,000.00	100	303	4,291,500.00	100
เฉลี่ย	1	15,638.46	0.38		14,163.37	0.33

ที่มา : สหกรณ์การเกษตรไชยา จำกัด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

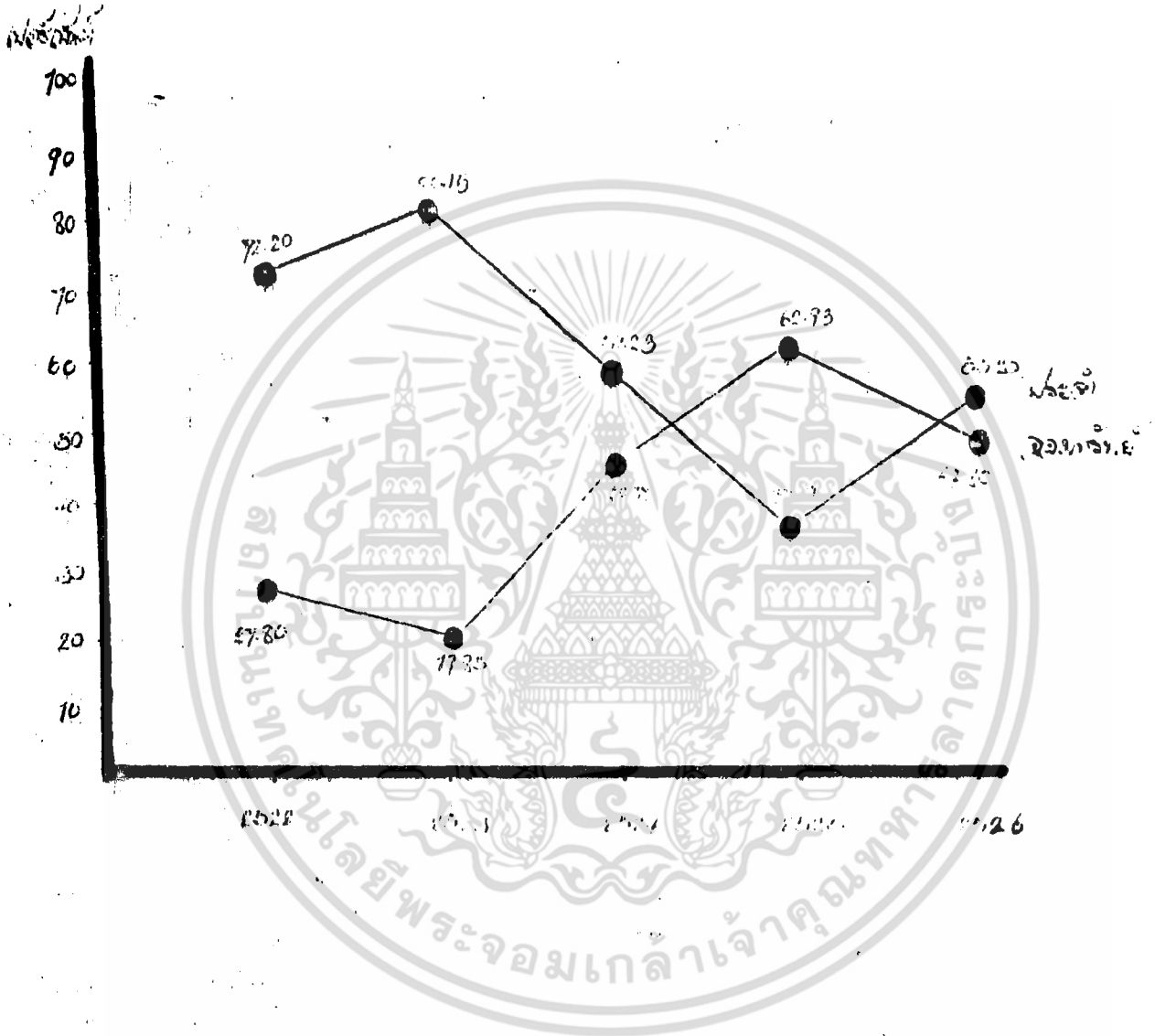
การฝากเงินของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรไชยาจำกัดแยกตามประเภท ปี 2522-2526

ปี พ.ศ.	ออมทรัพย์		ประจำ		รวม	
	บาท	%	บาท	%	บาท	%
2522	140,352.23	27.80	364,550.00	72.20	504,920.23	100
2523	78,383.23	19.85	316,474.00	80.15	394,857.23	100
2524	626,843.46	40.77	910,604.20	59.23	1,537,452.60	100
2525	1,551,483.00	62.93	913,917.00	37.07	2,465,400.00	100
2526	1,666,917.20	44.80	2,054,494.00	55.20	3,721,411.20	100

ที่มา : สหกรณ์การเกษตรไชยา จำกัด

การประเมินผลสัมฤทธิ์ของงานวิจัย เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน ปี 2522-2526

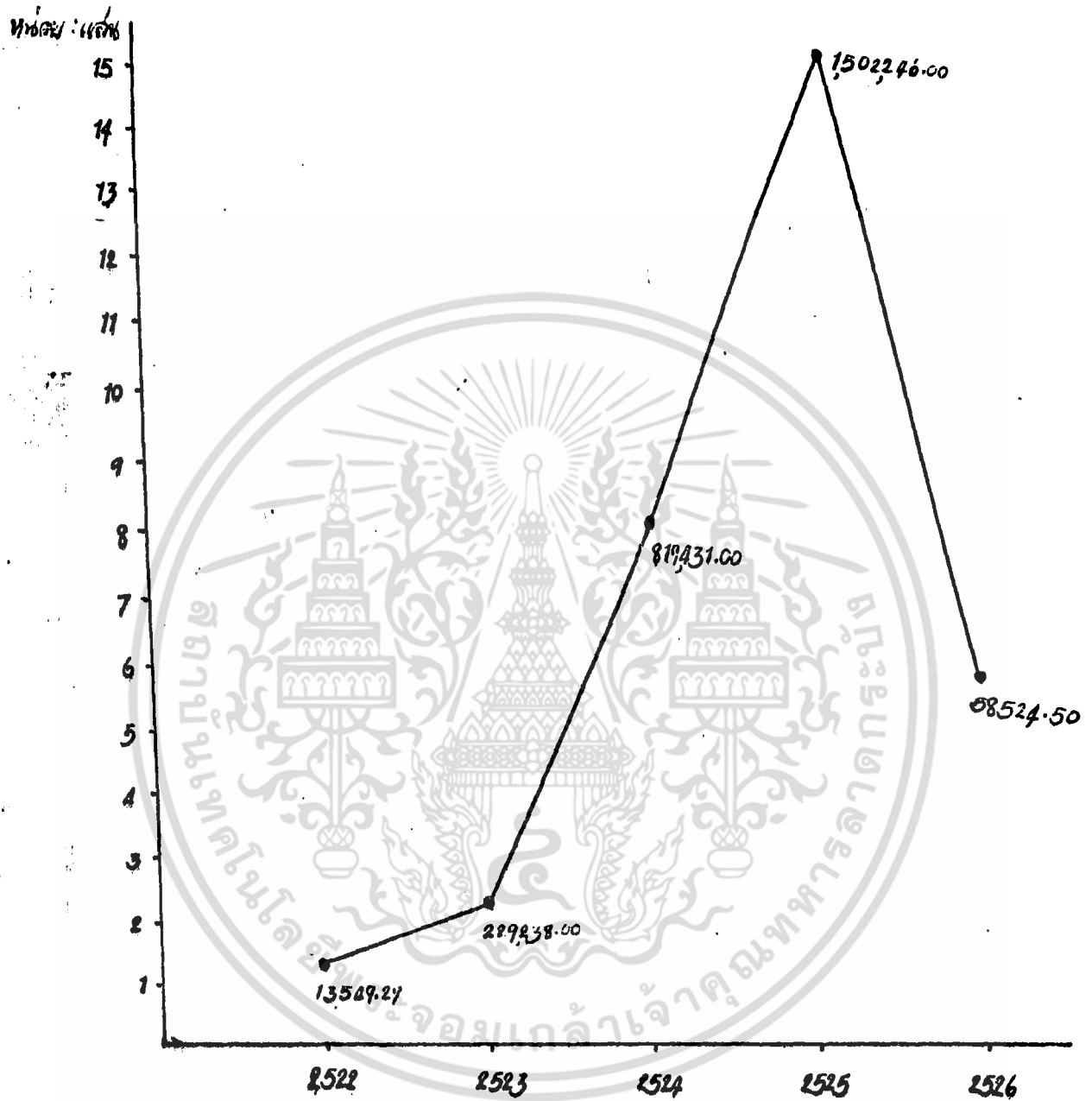

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางสรุปกิจการซื้อ ของสำนักงานการเกษตรไชยา จำกัด ปี 2522-2526

รายการ	2522		2523		2524		2525		2526	
	บาท	%	บาท	%	บาท	%	บาท	%	บาท	%
ปุ๋ย	143,717.00	93.59	211,960.00	92.46	435,185.00	53.11	381,530.00	25.34	513,740.00	87.77
ยาปราบศัตรูพืช	7,409.00	4.83	16,451.00	7.18	15,089.00	1.84	9,623.00	0.64	5,645.00	9.96
สินค้าทั่วไป	2,423.25	1.58	827.00	0.36	369,157.00	45.05	1,111,273.00	73.97	65,839.50	11.25
รวม	135,549.29	100	229,238.00	100	819,431.00	100	1,502,246.00	100	585,224.50	100
คณทุนขาย	135,745.75	88.41	212,335.25	92.63	377,069.45	94.83	1,412,523.55	94.03	350,023.00	94.02
กำไรขั้นต้น	17,803.50	11.59	16,902.75	7.37	42,361.45	5.17	89,722.45	5.97	35,021.50	5.98

กราฟแสดง ธุรกิจการซื้อของสำหรับการเกษตรในชนบท ปี 2522-2526

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ธุรกิจขาย ของสหกรณ์การเกษตรไชยา จำกัด

รายการ	2522		2523		2524		2525		2526	
	บาท	%	บาท	%	บาท	%	บาท	%	บาท	%
คาเช่าฉาง	-	-	28,750.00	100	28,750.00	24.68	-	-	-	-
ขายข้าวเปลือก	-	-	-	-	87,750.60	75.32	4,207,119.01	100	940,779.15	96.26
ขายยางพารา	-	-	-	-	-	-	-	-	36,571.00	3.74
รวม	-	-	-	-	116,500.60	100	4,207,119.01	100	977,296.15	100
ค้ำหุ้นขาย	-	-	-	-	82,588.80	70.89	3,822,999.25	90.87	902,926.21	92.34
กำไรขั้นต้น	-	-	28,750.00	100	33,911.80	29.11	884,199.76	21.13	74,369.94	7.61

ที่มา : สหกรณ์การเกษตรไชยา จำกัด

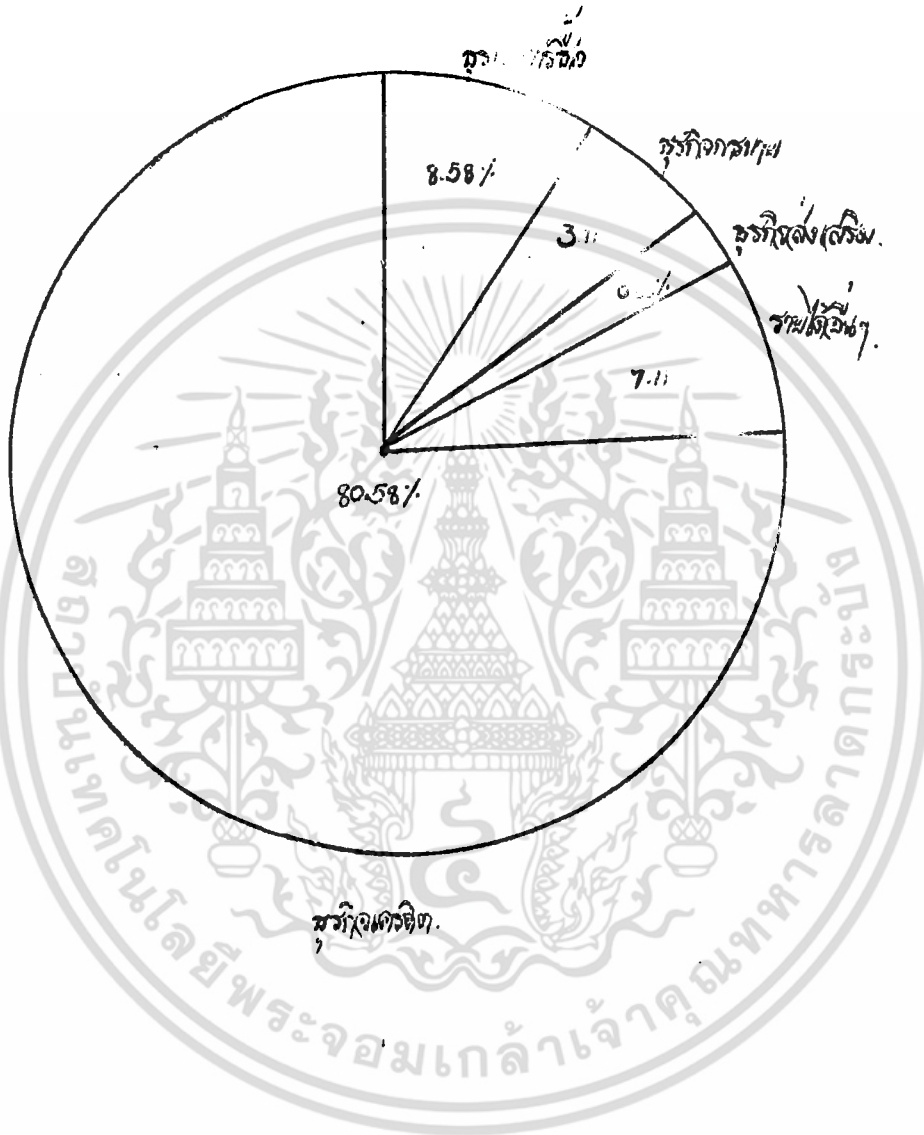
รายได้ของสหกรณ์การเกษตรไชยา จำกัด แยกตามประเภท ปี 2522-2526

ปี	ธุรกิจเครดิต		ธุรกิจการซื้อ		ธุรกิจการขาย		ธุรกิจส่งเสริม		รายได้อื่น ๆ		รวม	
	บาท	%	บาท	%	บาท	%	บาท	%	บาท	%	บาท	%
2522	178,787.11	55.46	16,137.50	8.64	-48,528.52	-25.91	-	-	40,890.41	21.81	187,286.50	100
2523	255,309.34	66.83	16,902.75	6.41	-26,573.11	-10.09	-	-	18,035.46	6.84	263,674.44	100
2524	354,604.09	93.34	36,073.63	9.50	-31,400.36	-8.36	-	-	20,604.22	5.42	379,881.58	100
2525	411,228.70	52.49	75,895.61	9.69	270,199.73	34.49	-	-	26,055.24	30.33	783,379.28	100
2526	404,11.70	108.39	24,864.71	6.61	-191,726.04	-27.03	13,060	3.47	35,976.11	9.56	376,286.78	100
เฉลี่ย	320,808.18	80.58	33,984.84	8.58	12,394.34	3.11	2,612.06	0.66	28,302.29	7.11	398,101.71	100

ที่มา : สหกรณ์การเกษตรไชยา จำกัด

หมายเหตุ : รายได้ = กำไรขั้นต้น - ค่าใช้จ่ายเฉพาะธุรกิจ

แสดงรายได้เฉลี่ย เป็นร้อยละของกรีกองทุนต่อโครงการ ปี 2522-2526

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 11

รายจ่ายของสหกรณ์การเกษตรไชยา จำกัด แยกตามประเภท ปี 2522-2526

รายการ	2522		2523		2524		2525		2526		เฉลี่ย	
	บาท	%	บาท	%	บาท	%	บาท	%	บาท	%	บาท	%
เงินเดือนและค่าจ้าง	54,830.00	39.31	49,720.00	32.93	56,125.00	28.20	76,850.00	23.18	10,834.00	26.26	69,373.00	28.06
ค่าเบี้ยเลี้ยงหาหนะ	5,962.00	50.20	7,446.00	4.93	15,535.00	7.80	17,504.00	5.28	24,943.00	10.41	17,877.90	7.23
ค่ารักษาพยาบาล	370.00	0.26	215.00	0.14	-	-	-	-	300.00	0.07	177.00	0.07
ค่าเครื่องเขียนแบบพิมพ์	2,829.60	1.99	2,827.25	1.61	4,594.50	2.32	5,038.50	1.52	5,203.00	1.26	4,018.57	1.63
ค่าน้ำคาวไฟ	-	-	-	-	2,241.53	1.13	3,302.59	1.00	4,237.48	1.03	1,956.32	0.79
ค่าบำเหน็จเจ้าหน้าที่	-	-	3,350.00	2.22	-	-	9,860.00	2.97	10,340.00	2.50	4,710.00	1.90
ดอกเบี้ยเงินรับฝาก	23,527.33	16.57	40,130.75	26.58	65,592.81	32.93	140,502.12	42.37	164,649.93	32.91	86,880.58	35.14
ค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์	41,402.35	29.15	39,831.54	26.38	41,039.12	20.61	40,666.92	12.26	39,718.87	9.63	40,531.76	16.39
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	-	-	-	-	-	-	21,461.50	6.47	-	-	4,292.30	1.74
ดอกเบี้ยเงินสะสมจ่าย	446.60	0.31	617.00	0.40	102.00	0.05	463.61	0.14	981.87	0.24	522.20	0.27
ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด	11,654.25	8.21	7,262.58	4.81	13,386.75	6.72	15,938.50	4.81	35866.65	8.69	16,821.75	6.80
ค่าซ่อมแซม	-	-	-	-	480.00	0.24	-	-	-	-	69.00	0.04
รวม	142,022.63	100	150,000.12	100	199,095	100	33,158.74	100	412,580.74	100	247,257.38	100

หมายเหตุ : สหกรณ์การเกษตร ไชยา จำกัด

รายได้ รายจ่ายกำไรสุทธิ ปี 2522-2526

ปี	รายได้		รายจ่าย		กำไรสุทธิ	
	บาท	%	บาท	%	บาท	%
2522	187,286.50	100	142,022.63	75.83	45,263.84	24.17
2523	263,674.45	100	151,000.12	57.27	112,674	42.73
2524	379,881.58	100	199,095.71	52.41	180,785.87	47.59
2525	783,379.28	100	331,587.74	42.33	451,791.54	57.67
2526	376,286.78	100	412,580.74	109.65	36,293.96	-9.65
เฉลี่ย	398,101.7	100	242,257.38	67.50	150,844.32	32.50

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2522	187,286.50	100	100
2523	263,674.45	140.79	140.49
2524	379,881.58	202.83	144.07
2525	783,379.28	418.28	206.22
2526	376,286.78	198.78	47.52

การหักขั้นรายการ

เมื่อคิดปี 22 เป็นฐาน

เมื่อคิดปีก่อนเป็นฐาน

2522	142,022.63	100	100
2523	151,000.12	106.32	106.32
2524	199,095.71	140.84	131.85
2525	331,587.74	234.56	166.55
2526	412,580.74	291.85	124.43

การหักขั้นกำไรสุทธิ

เมื่อคิดปี 22 เป็นฐาน

เมื่อคิดปีก่อนเป็นฐาน

2522	45,263.84	100	100
2523	112,674.32	248.92	248.92
2524	180,785.87	399.40	160.44
2525	451,791.54	998.12	249.90
2526	26,293.96	58.09	5.81

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.2 อัตราส่วนทุนหมุนเวียน (*Current Ratio*) เป็นอัตราส่วนระหว่างสินทรัพย์หมุนเวียนกับหนี้สินหมุนเวียน ผลลัพธ์ที่ได้จะชี้ให้เห็นถึงฐานะทางการเงินของกิจการว่ามีความคล่องตัวในการชำระหนี้สินระยะสั้นเพียงใด โดยบอกให้ทราบว่า ณ วันที่จัดวางculosหกรณ์มีสินทรัพย์หมุนเวียนเป็นค้ำประกันของหนี้สินหมุนเวียน ซึ่งเขียนเป็นสูตรได้ดังนี้

$$\text{อัตราส่วนทุนหมุนเวียน} = \frac{\text{ทรัพย์สินหมุนเวียน}}{\text{หนี้สินหมุนเวียน}} \quad \text{ต่อ } 1$$

ตามที่บอกไปแล้วถือว่าอัตราส่วนที่สูงจะมีความคล่องตัวมาก ก็มีความสามารถในการชำระหนี้สินมาก หรือมีเงินทุนหมุนเวียนในมือสูง แต่ถ้ามองให้ลึกลงไปแล้ว ถ้าอัตราส่วนที่สูง จะไปก่อให้เกิดปัญหาต่อกิจการได้ เพราะอาจชี้ให้เห็นว่า สหกรณ์ใดมีทรัพย์สินหมุนเวียนไว้เกินความจำเป็น เช่น อาจมีเงินสดไว้มากเกินควร หรืออาจมีเงินทุนหมุนเวียนไปจมอยู่ในสินค้าคงเหลือ หรือถูกหนี้ยึดมากเกินไ้ หนึ่งนี้จะต้องพิจารณาถึงส่วนประกอบของสินทรัพย์หมุนเวียนอีกด้วย

สหกรณ์การเกษตรไผ่จำกั๊ด มีทุนดำเนินงาน 5 ล้านบาทในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา และเป็นสหกรณ์ที่อยู่ในเขต 9 ตามหลักเกณฑ์ของกรมตรวจบัญชี จะต้องม้อัตราส่วนทุนหมุนเวียนตามมาตรฐาน 1.21 ต่อ 1 จากตาราง 13 แสดงให้เห็นว่า อัตราส่วนทุนหมุนเวียนของสหกรณ์ในรอบ 5 ปี นี้ น่าจะเอ้ใจมากอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานกรมตรวจบัญชีมาตลอด

4.3 อัตราส่วนการหมุนเวียนของสินทรัพย์ทั้งสิ้น (*Total Assets Turnover*) เป็นอัตราส่วนระหว่างยอดขายต่อกับทรัพย์สินทั้งสิ้น อันแสดงถึงความสามารถในการใช้ทรัพย์สินในการดำเนินงานถือ

อัตราส่วนหมุนเวียนของสหกรณ์การเกษตรไชยา จำกัด ปี 2522-2526

รายการ	2522	2523	2524	2525	2526	เฉลี่ย
ทรัพย์สินหมุนเวียน : บาท	4,495,591.91	4,937,145.84	6,555,073.84	10,813,468.59	10,786,109.59	7,517,477.2
หนี้สินหมุนเวียน : บาท	3,520,396.51	3,728,886.36	5,009,999.88	9,013,352.73	8,874,213.93	6,040,169.4
อัตราส่วนหมุนเวียน ต่อ 1	1.28	1.30	1.31	1.20	1.22	1.24
อัตราส่วนมาตรฐาน ต่อ 1	1.21	1.21	1.21	1.21	1.21	1.21
ประเมินผล	น่าพอใจ	น่าพอใจ	น่าพอใจ	น่าพอใจ	น่าพอใจ	น่าพอใจ

ที่มา : สหกรณ์การเกษตรไชยา จำกัด

หมายเหตุ : อัตราส่วนมาตรฐานที่กรมตรวจบัญชีกำหนด

อัตรารวมของทรัพย์สินทั้งสิ้น ของสำนักงานเกษตรโยธา จำกัด ปี 2522-2526

ปี รายการ	2522	2523	2524	2525	2526	เฉลี่ย
ในทรัพย์สินคงค้าง	5,088,912.60	5,527,167.10	7,079,795.98	11,665,574.15	1,156,785.65	8,185,859.8
ในทรัพย์สินกลางคงค้าง	4,610,633.69	5,088,912.60	5,527,167.10	7,079,795.99	11,665,574.15	6,794,416.4
ในทรัพย์สินรวมเฉลี่ย	4,849,373.14	5,308,039.50	6,303,481.50	9,372,684.50	11,616,712.14	7,490,037.8
รายได้	621,583.11	828,241.75	1,658,593.60	6,692,221.01	2,838,593.15	2,527,846.4
อัตราการวมเงินสินทรัพย์						
ทรัพย์สินทั้งสิ้น : รอบ	0.13	0.16	0.26	0.71	0.24	0.34
อัตรารวมมาตรฐาน						
: รอบ	0.43	0.43	0.43	0.43	0.43	0.43
ประเมินผล	ต่ำไป	ต่ำไป	ต่ำไป	ต่ำไป	ต่ำไป	ต่ำไป

ที่มา : สำนักงานเกษตรโยธา จำกัด
 หมายเหตุ : อัตรารวมมาตรฐานที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์กำหนด

$$\text{อัตรากារหมุนเวียนของสินทรัพย์ทั้งสิ้น} = \frac{\text{รายใหม่หรือค่าขายสุทธิ}}{\text{สินทรัพย์รวมเฉลี่ย}} = \text{ครึ่ง}$$

$$\text{สินทรัพย์รวมเฉลี่ย} = \frac{\text{สินทรัพย์รวม(ต้นงวด+ปลายงวด)}}{2}$$

การที่อัตราส่วนนี้จะสูงหรือต่ำ แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณธุรกิจกับขนาดของสินทรัพย์ที่มีอยู่ ตามปกติแล้วตัวนี้อัตรากារหมุนเวียนสูง แสดงว่าความสามารถของกิจการที่มีประสิทธิภาพในการบริหารเงินทุน ถ้าหากค่าแสดงว่าประสิทธิภาพยังไม่ดีกิจการมีสินทรัพย์จำนวนมาก ซึ่งอาจเป็นสินค้าที่ล้าสมัย ซ้ำรูดเสียหาย หรือขายไม่ออก อัตราการหมุนของสินทรัพย์แสดงให้เห็นว่าสหกรณ์การเกษตรโซชาจำกัด มีอัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ทั้งสิ้นต่ำไปมาก เมื่อเปรียบเทียบกับอัตราส่วนมาตรฐานของสหกรณ์การเกษตรทั่วไปคือ อัตราส่วนเฉลี่ย 5 เป็น 0.34 รอบ ในขณะที่อัตราส่วนมาตรฐาน 0.43 รอบ แสดงว่ากิจกรรมของสหกรณ์ยังมีประสิทธิภาพการบริหารทุนไม่เพียงพอ

4.4 อัตราส่วนที่ใช้วัดสมรรถภาพในการหาผลตอบแทนชื่อกำไร

4.4.1 อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (Return on Total Assets)

เป็นอัตราส่วนระหว่างกำไรในการดำเนินงานกับสินทรัพย์ทั้งสิ้น แสดงให้เห็นว่าในรอบระยะเวลาบัญชีที่ผ่านมา สหกรณ์มีกำไรจากการดำเนินงาน เป็นร้อยละเท่าใดต่อสินทรัพย์ทั้งสิ้นคือ

$$\text{อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์} = \frac{\text{กำไรในการดำเนินงาน}}{\text{สินทรัพย์ทั้งสิ้นต้นงวดเฉลี่ย}} \times 100$$

อัตราส่วนนี้ใช้วัดประสิทธิภาพในการดำเนินงานของกิจการว่าดีหรือไม่เพียงใด ซึ่งจะต้องเปรียบเทียบกับอัตราส่วนเฉลี่ยของสหกรณ์ขนาดเดียวกัน

อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ของสหกรณ์การเกษตรไชยา จำกัด ปี 2522-2526

ปี	2522	2523	2524	2525	2526	เฉลี่ย
กำไรในการดำเนินงาน	45,263.87	112,674.32	180,785.87	451,791.54	-	140,844.32
สินทรัพย์ทั้งสิ้นต้นปีเฉลี่ย	4,849,773.19	5,308,309.50	6,303,481.50	9,372,684.42	11,616,712.42	7,490,137.80
อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์	0.93	2.12	2.87	4.82	0.60	2.01
อัตรามาตรฐาน : ร้อยละ	1.84	1.84	1.84	1.89	1.84	1.84
ประเมินผล	ต่ำไป	น่าพอใจ	พอใจ	พอใจมาก	ต่ำมาก	น่าพอใจ

ที่มา : สหกรณ์การเกษตรไชยา จำกัด

หมายเหตุ : สินทรัพย์ทั้งสิ้นต้นปีเฉลี่ย จากตารางที่ 14

จากตารางที่ 15 แสดงให้เห็นว่า สหกรณ์การเกษตรไผ่จำกั มีอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ เฉลี่ย 2.12 เปอร์เซ็นต์ เมื่อเปรียบเทียบกับอัตราส่วนมาตรฐานของสหกรณ์ในกลุ่มเดียวกันเฉลี่ย 1.84 เปอร์เซ็นต์

4.4.2 อัตรากำไรสุทธิ (*Profit Margin on Sales*)

เป็นอัตราส่วนระหว่างกำไรสุทธิต่อยอดขาย ผลลัพธ์จะบอกให้ทราบว่าในรอบระยะเวลาบัญชีที่ผ่านมา สหกรณ์สามารถทำกำไรสุทธิได้ร้อยละเท่าใดของยอดขาย เขียนเป็นสูตรคือ

$$\text{อัตรากำไรสุทธิ} = \frac{\text{กำไรสุทธิประจำปี}}{\text{รายได้ทั้งสิ้น}} \times 100 \%$$

อัตราส่วนกำไรสุทธิ แสดงให้เห็นว่า อัตราส่วนกำไรสุทธิเฉลี่ยของสหกรณ์การเกษตรไผ่จำกั ในราย 5 ปี เท่ากับ 5.14 เปอร์เซ็นต์ ต่ำกว่าอัตราส่วนมาตรฐานของสหกรณ์การเกษตรในกลุ่มเดียวกันซึ่งมีค่าเท่ากับ 7.15 เปอร์เซ็นต์

4.4.3 อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (*Return No Net Worth*)

เป็นอัตราส่วนระหว่างกำไรสุทธิประจำปี ของสหกรณ์ร่งสิ้นด้วยเฉลี่ยผลกำไรที่ได้จะบอกให้ทราบว่าในรอบระยะเวลาที่ผ่านมาสหกรณ์มีกำไรสุทธิเป็นร้อยละเท่าใดของผู้ถือหุ้น สามารถเขียนได้คือ

$$\text{อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น} = \frac{\text{กำไรสุทธิประจำปี}}{\text{ทุนของสหกรณ์ด้วยเฉลี่ย}} \times 100 \%$$

การที่จะทราบว่าอัตราส่วนที่ใดนั้นแสดงถึงประสิทธิภาพในการหาผลตอบแทนจากเงินลงทุนว่ามากน้อยเพียงใด จะต้องเปรียบเทียบกับอัตราส่วนมาตรฐานสหกรณ์การเกษตรในกลุ่มที่มีขนาดเดียวกัน

อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น แสดงให้เห็นว่าสหกรณ์การเกษตรไผ่จำกั มีอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น เฉลี่ย 5 ปี เท่ากับ 8.63 เปอร์เซ็นต์ ต่ำกว่าอัตราส่วนมาตรฐานเท่ากับ 9.3 เปอร์เซ็นต์ แสดงว่าสหกรณ์ยังไม่มีประสิทธิภาพในการหาผลตอบแทนจากเงินลงทุน ดังตารางที่ 17

อัตราส่วนกำไรสุทธิของสหกรณ์การเกษตรโพธิ์แก้ว จำกัด ปี 2522-2526

รายการ	ปี					
	2522	2523	2524	2525	2526	เฉลี่ย
กำไรสุทธิ : บาท	45,263.87	112,674.32	180,785.87	451,751.55	36,293.96	150,844.32
รายได้ทั้งสิ้น : บาท	621,583.11	828,241.75	1,658,593.60	6,692,221.31	2,838,593.15	2,527,846.9
อัตรากำไรสุทธิ : %	7.28	13.60	10.90	6.75	1.28	5.14
อัตราส่วนมาตรฐาน : %	9.00	9.00	9.00	4.37	4.37	7.15
ประเมินผล	ต่ำไป	น่าพอใจ	น่าพอใจ	น่าพอใจ	ต่ำมาก	ต่ำไป

ที่มา : สหกรณ์การเกษตรโพธิ์แก้ว จำกัด
 หมายเหตุ : อัตราส่วนมาตรฐาน ตามที่กรมตรวจบัญชีกำหนด

อัตรากำลังตอบแทนค่างานของทุน ของสหกรณ์การเกษตรไชยา ปี 2522-2526

รายการ	ปี	2522	2523	2524	2525	2526	เฉลี่ย
ส่วนของทุนคนจวค		1,262,251.24	1,453,033.10	1,814,745.97	2,403,195.81	2,459,053.12	1,878,455.80
ส่วนของทุนปลายจวค		1,151,065.76	1,262,251.24	1,453,033.10	1,814,745.97	2,403,195.87	1,616,858.30
ส่วนของทุนตัวเฉลี่ย		1,206,658.90	1,357,642.17	1,633,885.50	2,108,970.80	2,431,124.46	1,747,657.50
กำไรสุทธิ		45,263.87	112,674.32	180,785.87	451,791.58	36,293.96	150,844.32
อัตรากำลังตอบแทนค่างาน ของทุน		3.75	8.30	11.06	21.42	-1.49	8.63
อัตรากำลังมาตรฐาน		10	10	10	8.24	8.24	9.3
ประเมิน		ต่ำไป	ต่ำไป	น่าพอใจ	พอใจมาก	ต่ำมาก	ต่ำไป

ที่มา : สหกรณ์การเกษตรไชยา จำกัด

4.5 อัตราส่วนหนี้สินทั้งสิ้นต่อทุน (*Total Debt to net Worth*)

เป็นอัตราส่วนระหว่างหนี้สินทั้งสิ้นกับทุนของสหกรณ์ ผลลัพธ์ที่ได้จะบอกให้ทราบ ว่า ณ วันที่จัดงบดุล กิจกรรมหนี้สินทั้งสิ้นนั้นเกินเท่าของทุน อันแสดงถึงความสามารถในการชำระหนี้ระยะยาวว่าสหกรณ์มีทุนของตนเองเพียงพอที่จะชำระหนี้เพียงใด เขียนเป็นสูตรได้คือ

$$\text{อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน} = \frac{\text{หนี้สินทั้งสิ้น}}{\text{ทุนของสหกรณ์สุทธิ}} \quad \text{ต่อ 1}$$

เมื่อเปรียบเทียบแล้ว ถ้าอัตราส่วนสูงเกินไป อาจเป็นอันตรายแก่เจ้าหน้าที่และสหกรณ์ก็ได้ เมื่อเลิกกิจการแล้ว เจ้าหน้าที่อาจได้รับชำระหนี้ไม่ครบจำนวน หรือถ้าหากสหกรณ์มีรายได้ไม่เพียงพอ ก็อาจประสบผลขาดทุนได้จาย เพราะต้องรับภาระในรูปของดอกเบี้ยจำนวนมาก จึงควรพิจารณาปรับปรุงแก้ไขโดยการระดมทุนจากสมาชิกเพิ่มขึ้นหรือ พิจารณาลดการกู้ยืมบางรายในทางตรงข้ามอัตราส่วน ที่ต่ำเกินไปก็ไม่เป็นผลดีนักก็จะเป็นการแสดงเชิงซ้ำ อัตราส่วนหนี้สินทั้งสิ้นต่อทุน แสดงว่าในรอบ 5 ปีนี้ (2522-2526) สหกรณ์มีอัตราส่วนหนี้สินต่อทุนต่ำมาก คือเฉลี่ย 3.61 เมื่อเทียบกับอัตราส่วนมาตรฐานของสหกรณ์การเกษตรในกลุ่มเดียวกันซึ่งเท่ากับ 3.55 ต่อ 1 แล้วแสดงว่าสหกรณ์มี หนี้สินอยู่ในเกณฑ์ที่ดีไม่ทำให้สหกรณ์จะขาดทุนได้จาย ๆ

อัตราส่วนหนี้สินทั้งสิ้นของสภากรรมการเกษรโชชา จำกัด ปี2522-2526

รายการ \ ปี	2522	2523	2524	2525	2526	เฉลี่ย
ส่วนทุนตัวเฉลี่ย	1,206,658.50	1,357,672.17	1,633,889.50	2,108,970.08	2,431,124.46	1,747,657.50
หนี้สินทั้งสิ้น	3,826,661.36	4,074,134.00	5,265,050.02	9,262,378.34	9,108,798.53	6,307,404.20
อัตราส่วนหนี้สินทั้งสิ้นต่อทุน	3.03	2.80	2.90	3.85	3.70	3.61
อัตราส่วนมาตรฐาน	3.2	3.2	3.2	3.55	3.55	3.55
ประเมินผล	เกือบพอใจ	ต่ำไป	ต่ำไป	น่าพอใจ	น่าพอใจ	น่าพอใจ

ที่มา : สหกรณ์การเกษรโชชา จำกัด

บทที่ 5

สรุปปัญหาและขอเสนอแนะ

ปัญหาในการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรไปยาวจำกัด มีอยู่หลายประการ บางครั้งก็สลับซับซ้อน ซึ่งไม่ตายตัวเสมอไปทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการทั้งภายใน และภายนอกสหกรณ์เอง แต่ในที่นี้จะแยกประเด็นปัญหาออกเป็นสองด้าน คือ สมาชิกกับสหกรณ์ ดังรายละเอียด

1. ปัญหาและขอเสนอแนะด้านสมาชิก

1.1 วัตถุประสงค์ของสมาชิกในการเข้าเป็นสมาชิกของสหกรณ์ ก็เพื่อการกู้เงินเป็นอันดับแรกซึ่งเป็นความนึกที่มีมา หรือ เคยได้ยื่นมาตั้งแต่สมัยแรกตั้งสหกรณ์มาแล้ว แต่ปัจจุบันทางสหกรณ์ได้พยายามเลิกลมแนวความนึกนี้ไป ซึ่งยังคงเหลืออยู่อีกประมาณ 40%

ขอเสนอแนะ สหกรณ์จะเร่งพยายามเลิกลมแนวความนึกนี้ให้เร็วที่สุด เพราะทำให้สหกรณ์ได้รับความร่วมมือจากสมาชิกได้อย่างเต็มที่ ซึ่งปริมาณธุรกิจของสหกรณ์จะเพิ่มขึ้นได้อย่างรวดเร็วด้วย สมาชิกก็สามารถที่จะมีรายได้เพิ่มขึ้น โดยไม่ได้รับการถูกรีดจากพ่อค้าในตลาด ที่มีวิธีการโกงกระบวนกาซื้อขาย อยู่ทุกขั้นตอน

1.2 สมาชิกยังไม่เข้าใจในวิธีการสหกรณ์ จึงให้ขาดความภักดีต่อสหกรณ์ และมีกระแสการขายผลิตภัณฑ์พ่อค้าในตลาดอยู่เสมอ มิได้ร่วมกันทำธุรกิจกับสหกรณ์อย่างจริงจัง

ขอเสนอแนะ สหกรณ์จะต้องหาวิธีการที่จะทำให้สมาชิกเห็นการทำธุรกิจกับสหกรณ์ให้ได้โดยเร็ว เช่น ใช้วิธีการโฆษณาในรูปการกระจายเสียงทางวิทยุ หรือ ประชาสัมพันธ์ผ่านพัฒนาการ หรือจัดให้มีการฉายภาพยนตร์เกี่ยวกับกิจการดำเนินงานของสหกรณ์ที่ประสบผลสำเร็จมาแล้ว เพื่อกระตุ้นให้สมาชิกมีความตื่นตัวไว้มากที่สุด ทั้งนี้จะต้องช่วยกันอย่างจริงจัง

1.3 การเลือกตั้งคณะกรรมการสหกรณ์ สมาชิกส่วนใหญ่ไม่ได้มีหลักเกณฑ์ในการเลือกตั้งคณะกรรมการแต่เป็นการคัดเลือกตามเหตุผลที่เห็นว่า เป็นผู้รู้จักกันดี

ในหมู่บ้านมิได้คำนึงถึงความสามารถในการจัดการสหกรณ์เลย จึงเป็นผลให้สหกรณ์เติบโตได้ช้า

ข้อเสนอนี้ ในระยะแรก เพื่อให้เห็นไปมากระบวนประชาติไปโดยด้วยสหกรณ์จึงควรจัดหาสมาชิกที่มีความสามารถไว้จำนวนหนึ่ง หรืออาจตั้งกำหนดคุณสมบัติของคณะกรรมการไว้ แล้วให้สมาชิกได้ลงคะแนนเลือกตั้งตามสมควร เพื่อให้ได้คณะกรรมการที่มีความสามารถในการบริหารงานเพราะการดำเนินงานธุรกิจสหกรณ์จะต้องผ่านถึงคณะกรรมการ

2. ปัญหาและข้อเสนอนี้เกี่ยวกับสหกรณ์

2.1 ด้านการจัดการ

สหกรณ์ไม่ได้กำหนดแผนงานระยะยาวไว้ ที่ปฏิบัติเป็นการวางแผนล่วงหน้า 1 ปี และไม่ได้กำหนดวิธีการแก้ไขปัญหานี้อาจเกิดขึ้นได้

สหกรณ์มีพนักงานอยู่ 3 คน ผู้จัดการ พนักงานอื่นเชื้อ และพนักงานบัญชี ซึ่งยังมีระบบการบัญชีในขณะที่ยังอยู่ในตลาดที่ประสบความสำเร็จมากกว่า ปัจจุบันสหกรณ์ยังต้องอาศัยความช่วยเหลือจากนางราชารอดูโดยมีสหกรณ์อำเภอไชยา เป็นผู้นำการแนะแนวทางต่าง ๆ ให้ และมีเจ้าหน้าที่ส่งเสริม อำเภอคอยแนะนำอีก 1 ท่าน

ข้อเสนอนี้ สหกรณ์จะต้องกำหนดแผนงานระยะยาวไว้ พร้อมทั้งกำหนดวิธีการแก้ไขปัญหานี้อาจเกิดขึ้นได้ ส่วนด้านการคัดเลือกพนักงานเข้าทำงานสหกรณ์จะต้องถือเอาความสามารถและความซื่อสัตย์เป็นเกณฑ์ เพราะสหกรณ์จะคงทำธุรกิจกับคนจำนวนมาก พนักงานจะต้องมีความสามารถสูงกว่าพ่อค้าในตลาด จึงจะทำให้สหกรณ์ประสบผลสำเร็จได้

2.2 ด้านการดำเนินงานธุรกิจ

ธุรกิจเถรติด สหกรณ์มีแหล่งเงินกู้จาก ธ.ก.ส. สาขาไชยา เพียงแห่งเดียวทำให้มีเงินให้สมาชิกกู้ได้น้อยลงกว่าความต้องการของสมาชิก

ข้อเสนอนี้ สหกรณ์จะต้องระดมเงินฝากจากสมาชิกให้มากกว่านี้ เพื่อนำมาเป็นทุนหมุนเวียนของสหกรณ์ เป็นการช่วยเหลือสมาชิกที่ยังขาดเงินทุนหมุนเวียนด้วย

ธุรกิจการซื้อ สหกรณ์มีสิทธิขายจำหน่ายแก่สมาชิกคนอื่น ๆ ที่สมาชิกมีความต้องการสินค้าอื่น ๆ อีกมากมาย ทำให้สหกรณ์เลือกผลประโยชน์ที่ควรจะได้ไปอย่างเหมาะสม

ขอเสนอแนะ สหกรณ์จะถือว่าการสำรวจความต้องการของสมาชิก และ ขณะเดียวกันจะคองแนะนำให้สมาชิกรู้จักบริโภคสิ่งที่มีประโยชน์ใหม่มากที่สุด และทำการรวบรวมจัดซื้อครวละมาก ๆ เพื่อนำไปแบ่งปันความต้องการของสมาชิก ซึ่งถ้ารวบรวมจัดซื้อครวละมาก ๆ จะทำให้ซื้อได้ถูก

ธุรกิจการขาย ของสหกรณ์ที่ลงทุนการค้าเป็นงานสูงมากทำให้ธุรกิจนี้ขาดทุนอยู่เสมอมา ทั้งนี้สหกรณ์จะไม่ให้กำไรจุดคุ้มทุนของธุรกิจนี้ไว้ เพื่อสหกรณ์จะได้ไม่ขาดทุน

ขอเสนอแนะ สหกรณ์ควรหาจุดคุ้มทุนของธุรกิจนี้ไว้ แล้วตั้งเป้าหมายไม่ให้อยู่สูงกว่าจุดคุ้มทุนในการนี้ สหกรณ์จะมองขาดตลาดไว้ เพื่อระบายสินค้าให้หมุนเวียนได้เร็วที่สุด หรือมีฉะนั้น จะต้องทำการแปรรูปข้าวเปลือกเป็นข้าวสารในสมาชิกบริโภค เป็นการช่วยเหลือบุคคลภายนอกให้ซื้อข้าวสารในราคาถูกได้ด้วย ซึ่งสหกรณ์สามารถหาตลาดข้าวสารจะช่วยให้ลดราคาการหมุนเวียนของเงินในธุรกิจนี้ได้ดีมาก อีกทั้งนำเมล็ดธัญของสหกรณ์อยู่ในกลุ่มหม่นคืออยู่แล้ว เพราะที่จะเป็นทั้งที่ขายส่งและที่ขายปลีก ประกอบกับสหกรณ์มีรถบรรทุกอยู่ด้วย เป็นการไปทรัพย์สินในการดำเนินงานให้คุ้มค่าที่สุด

ธุรกิจส่งเสริมการเกษตร สหกรณ์เพิ่งจะเริ่มดำเนินงานด้านนี้เมื่อปี 2526 นี้เอง โดยการทำการปรับปรุงพื้นที่ และระบบการชลประทานของเกษตรกรยังไม่ดีพอ สมาชิกมีความต้องการน้ำในการทำนาอีกมาก

ขอเสนอแนะ สหกรณ์จะถือว่าการปรับปรุงพื้นที่ หรือมี ๆ ก็กับการจัดระบบชลประทานไปด้วย โดยบริการทั้งสมาชิกและบุคคลภายนอก แต่เมื่อถึงราคายบริการของบุคคลภายนอกสูงกว่าสมาชิกเพียงเล็กน้อย ถึงจุดจิตใจใหม่บุคคลภายนอกมองสหกรณ์ในแง่ดี และเข้าเป็นสมาชิกในที่สุดอีกทั้งทำให้ระดับผลผลิตของสมาชิก และเกษตรกรทั่วไป ได้ผลสูงขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารอ้างอิง

1. นิยรัฐ จำเมือง, การศึกษา โครงการเชื่อมโยงบริการกินเชื่อเพื่อการผลิตและการบริการตลาดข้าวของสหกรณ์ (นิพนธ์วิเศษ): ภาควิชาบริหารธุรกิจเกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า ลาดกระบัง, 2526.
2. กรมส่งเสริมการเกษตร. กิจการสหกรณ์ในประเทศไทย. กส. 47 . พิมพ์ครั้งที่ 2, 2525.
3. ศาสตราจารย์พิเศษ เทพ ไสยานนท์. หนังสือพิมพ์สหกรณ์, 2522.
4. ศาสตราจารย์พิเศษ ไสยานนท์. ประเทศไทยกับสหกรณ์, 2522.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้